




СПЕЦИЈАЛНО ИЗДАЊЕ **ЛИСТ ЕЛЕКТРОМРЕЖЕ СРБИЈЕ**



УСПЕШНА ГОДИНА  
НОВОГ ПОСЛОВОДСТВА  
ЈП ЕМС

Нова енергија  
*даје резултате*



# Мисија и визија Јавног предузећа Електроенергетика Србије

## **МИСИЈА**

Сигуран и поуздан пренос електричне енергије, ефикасно управљање преносним системом повезаног са електроенергетским системима других земаља, оптималан и одржив развој преносног система у циљу задовољења потреба корисника и друштва у целини, обезбеђивање функционисања и развоја тржишта електричне енергије у Србији и његово интегрисање у регионално и европско тржиште електричне енергије.

## **ВИЗИЈА**

Савремено конципирана компанија која одговорно и ефикасно обавља функције оператора преносног система и тржишта електричне енергије у Србији као делатности од општег интереса, унапређујући своје пословање у циљу достизања највиших стандарда уз примену принципа одрживог развоја и високе друштвене одговорности.

4	Генерални директор ЈП ЕМС, Никола Петровић - <b>УВОДНА РЕЧ</b>	32	Тања Гавриловић, корпоративни директор за комерцијалне послове - <b>ПРОМЕНЕ ДОНЕЛЕ БОЉУ РЕАЛИЗАЦИЈУ</b>
6	Александра Наупарац, заменик генералног директора ЈП ЕМС - <b>УНАПРЕЂЕНО ПОСЛОВАЊЕ И ПОСТАВЉЕН ТЕМЕЉ БУДУЋИХ УСПЕХА</b>	34	Дејан Матић, корпоративни директор за информационо-комуникационе технологије - <b>ОКРЕНУТИ БУДУЋНОСТИ</b>
8	Јелена Матејић, извршни директор за инвестиције и стратегију - <b>ПРОМЕНА, ЕНЕРГИЈА, ЕВОЛУЦИЈА</b>	38	Кристина Бојовић, руководилац центра за људске потенцијале - <b>ЉУДИ – НАЈВАЖНИЈИ РЕСУРС ЈП ЕМС</b>
14	Илија Цвијетић, извршни директор за управљање и тржиште - <b>ОДГОВОРНОСТ И ЕФИКАСНОСТ - РЕШЕЊЕ ЗА СВЕ ИЗАЗОВЕ</b>	41	Оливера Радовић, руководилац интерне ревизије - <b>ИЗУЗЕТНА СТОПА ПРИМЕНЕ ПРЕПОРУКА</b>
18	Небојша Петровић, извршни директор за пренос електричне енергије- <b>УСПЕШНА ИЗГРАДЊА И РЕКОНСТРУКЦИЈА ВИТАЛНО ВАЖНИХ ОБЈЕКТА</b>	44	Борислав Чорниј, експерт за безбедност у ЈП ЕМС - <b>БЕЗБЕДНОСТ НА ПРВОМ МЕСТУ</b>
22	Бранислав Ђурђевић, извршни директор за економско-финансијске послове - <b>ЕФИКАСНОСТ, КОНТРОЛА, ТРАНСПАРЕНТНОСТ</b>	45	Александар Росић, руководилац Управљања квалитетом - <b>IMS ЗА БОЉЕ ПОСЛОВАЊЕ</b>
26	Милош Младеновић, корпоративни директор за међународне и регулаторне односе - <b>ИЗВАНРЕДАН ЗНАЧАЈ ОРГАНИЗОВАНОГ ТРЖИШТА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ</b>	46	Милован Андрић, председник Синдиката ЕМС - <b>ПРОТЕКЛИ ПЕРИОД ИЗ СИНДИКАЛНОГ УГЛА</b>
30	Тамара Црвеница, извршни директор за правне и послове људских ресурса - <b>НЕМА ПРЕДАХА ЗА ПРАВНИКЕ</b>	50	Радиша Костић, директор ПД Електроисток Изградња - <b>„ИЗГРАДЊА“ ПОУЗДАН ОСЛОНАЦ ОСНИВАЧУ</b>
		52	Зоран Чокаш, директор ПД Електроисток Пројектни биро - <b>ПОБЕДНИЧКИ СПОЈ ИСКУСТВА И МЛАДОСТИ</b>

Издаје ЈП ЕМС  
Београд, Кнеза Милоша 11

Генерални директор:  
Никола Петровић

Израђује:  
Односи са јавношћу ЈП ЕМС

Контакт:  
(011) 3239 408, pr@ems.rs

Фото:  
Небојша Бабић / Orange  
Studio, Рајко Симић, Мића  
Zero, ЈП ЕМС архива

Дизајн и припрема:  
Block&Roll  
www.block.rs

CIP - Каталогизација у публикацији  
Народна библиотека Србије, Београд

658(497.11)(085.3)

ЕМС : Електромрежа Србије : лист  
Електромреже Србије / одговорни уредник  
Милош Богићевић. - Год. 1, бр. 1 (сеп. 2005)-  
.- Београд (Кнеза Милоша 11) : ЈП ЕМС,  
2005-(Земун : Birograf comp). - 29 cm

Месечно. - Је наставак: Електроисток  
ISSN 1452-3817 = ЕМС. Електромрежа Србије  
COBISS.SR-ID 128361740



# Дванаест успешних месеци

Чини се да је година прошла брзо, а такав утисак углавном се стиче ако обавеза има пуно и ако се свакодневно ради пуном паром.

Зна се да је ЕМС редак пример успешног пословања једног јавног предузећа у нашој земљи. Ситуација коју смо у компанији затекли није била лоша, али мислим да је, после иницијалног сагледавања ситуације, наш млад али стручан тим успео да донесе нову енергију и створи победничку атмосферу која доноси унапређење пословања и води ЕМС у будућност.

Када говоримо о новој енергији, пре свега мислим да активан и одговоран однос према обавезама, јер су задаци пред нашим Предузећем све бројнији и значајнији, а стандарди

које смо поставили веома су високи.

Оно што сам посебно приметио по доласку у ЈП ЕМС била је реализација инвестиција, за коју сам био сигуран да може и мора бити боља. Пуну пажњу посветили смо пројектима који имају кључни значај, не само за електроенергетски систем Србије, већ и за целокупан привредно-економски развој наше земље. Више него значајно убрзана је реализација изградње 400-киловолтне трафостанице Београд 20, једног од највећих пројеката у Београду, као и изградње нове трафостанице Врање 4, чијим завршетком се у потпуности комплетира траса

*Прошло је годину дана  
ошћако је на чело Јавног  
предузећа Електромережа  
Србије дошло ново  
Пословодство*

Ниш – Лесковац – Врање - македонска граница.

Гради се двоструки 400-киловолтни далековод између ТС Панчево и ТС Решица у Румунији, ствара се нова интерконекција Србије, Босне и Херцеговине и Црне Горе, напонски ниво централне Србије подиже се на 400-киловолти, уобразано се реконструишу трафостанице и далеководи...

Све нове обавезе које смо стекли отварањем тржишта електричне енергије успешно и ефикасно обављамо, а спремно чекамо и успостављање организованог регионалног тржишта електричне енергије

### ПРЕНОС ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Дугорочно планирамо развој преносног система, уз континуирану израду планова развоја у сарадњи са корисницима преносног система, операторима дистрибутивних система и суседним операторима преносних система, примењујући савремене европске стандарде и методологије у тој области.

Инвестирамо и уводимо нове технологије и савремена техничка достигнућа. Техничко-технолошка ефикасност огледа се у планском и редовном одржавању преносног система, повећању инсталисаних капацитета, количини и квалитету испоручене енергије и смањењу стопе губитка и прекида напајања у преносној мрежи.

### ЕФИКАСНО УПРАВЉАЊЕ ПРЕНОСНИМ СИСТЕМОМ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ТРЖИШТА

Управљамо преносним системом на ефикасан начин, првенствено водећи рачуна о његовој сигурности и поштујући правила о раду преносног система и политике Уа дружења европских оператора преносних система (ENTSO-E).

Развијамо, администрирамо и организујемо тржиште електричне енергије, засновано на принципима транспарентности и недискриминаторности. Успостављамо, одржавамо и спроводимо правила за фер утакмицу на тржишту електричне енергије.

### ЗАДОВОЉСТВО КОРИСНИКА

Задовољство корисника нам је веома важно и један је од наших циљева. Одржавамо интензивну комуникацију са њима, пружамо им стручну помоћ, а њихова мишљења и предлози су нам путоказ ка побољшању квалитета услуга.

### МРЕЖА ОДГОВОРНИХ, ЗАДОВОЉНИХ И УСПЕШНИХ ЉУДИ

Људи су наш најзначајнији ресурс. Системом континуираног обучавања и образовања развијамо њихова знања и способности и подижемо ниво свести о заштити животне средине, заштити здравља и личној и општој безбедности. Негујемо стручност, мотивисаност и иницијативу запослених, пружамо шансу за унапређење и напредовање. Унапређујемо културу тимског рада и развијамо канале комуницирања са запосленима.

Међусобно поверење, професионалан однос и отворена и искрена комуникација основа су добрих међуљудских односа у ЈП ЕМС.

### БЕЗБЕДНО И ЗДРАВО РАДНО МЕСТО

Безбедност и здравље запослених, као и свих других који бораве у нашим објектима, на првом је месту. Нулта толеранција за инциденте са трагичним исходом и тешким повредама наш је примарни циљ. Инсистирамо на теоријском и практичном оспособљавању запослених за безбедан и здрав рад. Сваки инцидент мора бити истражен. Бринемо и о безбедности људи који раде и живе у непосредној близини наших постројења и далековода.

### ПОСЛОВАЊЕ У СКЛАДУ СА ПРИРОДОМ

Очување окружења за будуће нараштаје, превенција загађивања и стварање услова за примену најбољих доступних технологија основ су нашег пословања. Одговорно управљамо отпадом и опасним материјама и контролишемо

*Млад али стручан тим усјео  
да донесе нову енергију и створи  
победничку атмосферу која доноси  
унапређење пословања и води ЕМС  
у будућности*

електромагнетно зрачења. Штедим ресурсе, енергију и тежимо подизању енергетске ефикасности. Посебну пажњу посвећујемо очувању природних резервата и националних паркова. Сарађујемо са локалном заједницом у склопу редовних активности и посебно у ванредним околностима.

### ШТА НАС ЧЕКА У БУДУЋНОСТИ

Заједно смо у протеклих 12 месеци прошли много тога, добро смо се упознали и пуно тога урадили. Ипак, немамо превише времена за међусобна честитања и опуштање – превише је обавеза пред нама. И то не било каквих, већ обавеза чијим испуњавањем обезбеђујемо стабилност електроенергетског система Србије и постављамо темељ економског и привредног развоја наше земље. Уз добру енергију, вредан рад, стручност и посвећеност наших запослених, потпуно сам уверен да ћемо за годину имати разлога да будемо и још задовољнији. •

**Никола Пејровић,  
генерални директор ЈП ЕМС**



# Унапређено пословање и њосћављен њемел будућих усљеха

Учињени значајни њомаци у орјанизацији њословања. – Убрзана реализација великих њројеката. – Усљосћављени и докуменћовани њроцеси Инћеирисаној сисћема менаџменћа. – Центћрализовано финансијско њословање. – Посебна њажња њосвећена људским ресурсима

Заменик генералног директора нашег Предузећа, дипломирани економиста Александра Наупарац, непуних годину је на тој позицији, али људима који са њом сарађују познато је колико је посвећена напретку ЕМС-а и упозната са свим аспектима пословања. – На то ме обавезује мисија наше компаније и значај који ЈП ЕМС има, не само за електроенергетски систем, већ и за привредни развој наше земље. Такође, Електромрежа Србије је име које је одувек цењено у енергетском сектору, али ново Пословодство је одлучило да Предузеће учини још успешнијим, да модернизује и унапреди пословање у свим областима, – каже Александра Наупарац на почетку разговора.

Александра Наупарац осврће се на прве дане у ЕМС-у: – Снажан утисак на мене су оставили фантастични кадрови, који нажалост нису били тако добро организовани, а то их је спречавало да пружају максимум. Као некоме ко је дошао из приватног сектора, сметале су ми неке застареле навике, недостатак процедура и мањкавости у комуникацији. Зато смо се од почетка посветили унапређењу организације и стварању ефикаснијег система пословања. У томе смо и успели. Утврдили смо и донели Политику квалитета, заштите животне средине



**Од њочейќа смо се њосвећили унаћређењу орјанизације и сћварању ефикаснијег сисћема њословања. У њоме смо и усљели**

и заштите здравља и безбедности на раду, као израз посвећености сталном унапређењу квалитета пословних процеса и активности и њиховом спровођењу на одржив и друштвено одговоран начин. Та политика обезбеђује оквир за постављање циљева и обављање свих активности у Предузећу. Такође, можемо рећи да у ЈП ЕМС влада ред, послује се транспарентније и дисциплинованије,

уведен је нов приступ процесу планирања, централизовано је финансијско пословање и генерално, ствари се брже одвијају.

Александра Наупарац поносно истиче одличне резултате постигнуте у претходној години, али и наглашава да иза њих стоји велики рад: – Много смо постигли, помаци су учињени у свим областима. Тешко је издвојити шта је најважније, али морам да поменем више него значајно убрзање реализације великих инвестиционих пројеката. Када је реч о ТС Београд 20, од почетка 2013. године, радови на том објекту кључног значаја за снабдевање главног града, максимално су интензивирани – од реализованих

**„ЗАКОНОДАВНЕ“ АКТИВНОСТИ**

Заменик генералног директора осврнула се и на активности запослених у ЈП ЕМС, који су учествовали у изради измена и допуна бројних закона који имају утицаја на пословање Предузећа. Рађено је на Закону о посебним условима за упис права својине на објектима изграђеним без грађевинске дозволе, новом Закону о енергетици, Правилнику о критеријумима за издавање енергетске дозволе, Закону о раду, Уредби о условима испоруке електричне енергије, Закону о шумама.

- Имамо добру комуникацију са свим релевантним институцијама, а природно је да најинтензивније сарађујемо са Министарством енергетике, развоја и заштите животне средине, - додаје Наупарац.

25 посто прешли смо у фазу значајне изграђености, са више од 80 процената. Пуштање у погон комплетне ТС са прикључним далеководима 110 kV и 400 kV планирано је за 2015. годину. Завршени су и комплетни грађевински радови на ТС Врање 4, испоручено је 95 процената укупне опреме, а тај пројекат Делегација ЕУ третира као најбоље вођен пројекат донације ДЕУ у региону. Интензивно се ради и на пројектима, попут напајања ТС Фиат аутомобили Србија, изградњи далековода, реконструкцијама трансформаторских станица, а унапређен је и процес прикључења објеката на преносни систем.

Отварањем тржишта електричне енергије, ЕМС је добио и нове, изузетно значајне обавезе, а функцију недискриминаторског и транспарентног стојера отвореног тржишта обавља успешно и ефикасно.

- Све обавезе које проистичу из Правила о раду тржишта електричне енергије успешно су испуњене. ЕМС је спреман и за све будуће задатке које доноси регионална берза електричне енергије. Наша компанија ће, у сарадњи са партнерима, спровести све неопходне активности због успостављања организованог тржишта електричне енергије, а циљ је да почетак функционисања буде у 2014. години, чиме ће Србија постати централно место за трговину електричном

енергијом у региону, - закључује заменик генералног директора.

О односу према запосленима сведочи и усаглашавање Измена и допуна Колективног уговора за ЈП ЕМС, а значајан помак у унапређењу пословања представља и реализација нове систематизације послова у ЈП ЕМС: - Реч је о важном циљу, чијим завршетком се постиже транспарентнија и јаснија подела послова. Ступањем на снагу нове систематизације,

компанија и у организационом смислу. У разговору са Александром Наупарац, фокус се увек враћа на људе. Саговорник брзо уочава да она јако поштује запослене, али и да много очекује од њих: - Понављам, имамо одличне кадрове, како зреле и проверене стручњаке, тако и базу младих инжењера, који представљају будућност ЕМС-а. Од свих очекујемо беспрекорну радну дисциплину и максималну посвећеност. Од ЕМС-



Додела награда "Београдски Победник"

**ПОБЕДНИК**

Заменик генералног директора Александра Наупарац је у име ЈП ЕМС, на свечаности одржаној крајем маја у Народном позоришту у Београду, примила награду „Београдски победник“, коју Привредна комора Београда већ три деценије додељује најуспешнијим компанијама и појединцима.

Примајући награду за остварене резултате у привређивању, она је истакла да су постигнути успеси плод залагања свих запослених, као и да ће се позитивни трендови пословања ЈП ЕМС наставити. Она се захвалила присутнима, међу којима је било званичника Републике Србије и Скупштине града Београда, привредника, представника дипломатског кора, личности из културног и јавног живота, представника иностраних организација и институција, научних и спортских радника, као и представника медија.

прецизније су дефинисане и подељене одговорности, што има немерљиви значај на унапређење процеса рада. Такође, када је реч о селекцији кадрова, уведен је систем тестирања и више елиминационих кругова, који осигурава да најбољи људи дођу на право место. ЕМС је већ део Европе, и поштован је и ван граница наше земље, а на путу смо да постанемо светска

оваца, се пуно тражи, али је зато Пословодство спремно и да у њих много уложи – посебна пажња посвећује се едукацијама и обукама. Желимо да запослени буду свестрани, да се усвоје модерни обрасци и процедуре пословања, да сви кадрови имају компетенције какве се очекују од запослених у компанији попут ЕМС-а. Развојем високо-стручних кадрова и пријемом и селекцијом младих кадрова, осигурава се будућност Компаније, - истиче она.

Још једна реч коју Александра често користи је „оперативност“: - Нови тим, заједно са провереним стручњацима ЕМС-а, донео је нову енергију у Предузеће. Оно на чему инсистирамо је ефикасност и оперативност. Проблеме сагледавамо и налазимо оптимална решења. Трудимо се да не губимо време и мислим да су канали комуникације и процедуре одлучивања значајно унапређене. Сваки састанак, сваки разговор требало би да буде корак напред, степеница више. Такав приступ је до сада дао резултате. А што је још важније, сигурна сам да је променама створен темељ будућих успеха ЈП ЕМС. •

# Промена, енерџија, еволуција

*Јелена Матејић,  
дипломирани  
економиста,  
извршни директор  
за инвестиције и  
стратегију у ЈП ЕМС,  
ћобраја ванредан  
обим ћослова које  
ових дана обављају  
у Инвестицијама и  
стратегији ЈП ЕМС*



Ујеку смо израде стратешких развојних планова ЈП ЕМС, израде планова инвестиција ЈП ЕМС, учествујемо у изради осталих планова за потребе годишњег програма пословања за наредну годину, постављања дугорочних, средњорочних, краткорочних циљева. Истовремено континуирано и са великом пажњом фокусирани смо на управљање актуелним стратешким и осталим инвестиционим пројектима одобреним од стране Владе Републике Србије за 2013. годину, у њиховим различитим појединачним фазама реализације. Укључени смо у припреме новог Закона о енергетици, предлагачи смо посебног Закона о Трансбалканском коридору, чланови смо тимова за реализацију одређених стратешких пројеката Републике Србије којима управља МЕРЗ, инволвирани у израду Стратегије енергетике Републике Србије за наредни 30-годишњи период, активни смо представници у разним радним групама у ENTSO-e-у, фокусирани на

реализацију набавке опреме по анексу ЕИБ-Ц уговора, ревидирамо постојеће и израђујемо нове процедуре за унапређење управљања процесима. Интензивирана је сарадња са ресорним министарством и Владом Републике Србије, као и са Дирекцијом ЈП ЕПС и привредним друштвима за дистрибуцију електричне енергије. Активно градиво пројекте од европског значаја. Још много тога морало би се поменути и набројати од тренутних послова као значајно, али застаћу, јер желим да накратко, изаћем из фокусираности на

садашњост и будућност и дам кратак осврт на годину која је иза нас.

А када бих морала да је опишем у само три речи, то би дефинитивно гласило - промена, енергија, еволуција - истиче директорка Матејић и објашњава:

## ПРОМЕНЕ

- Промене у менаџменту, промене у организационој структури компаније, промене у планским процесима. У новој, промењеној организационој структури оформљена је нова организациона



целина Инвестиције и стратегија, која је објединила три центра: Центар за инвестиције, Центар за стратегију и Центар за управљање пројектима.

Тиме је створена јака платформа за имплементацију процеса усаглашеност планирања развоја преносног, дистрибутивног и производног система РС за потребе процеса Планирања развоја ЈП ЕМС, односно, осигуравања равномерног и одрживог развоја електроенергетског сектора РС.

У Центру за стратегију развијена је мултикритеријумска методологија за процену утицаја стратешких пројеката на националном, регионалном и пан-европском нивоу, у сврху избора оптималног варијантног решења за идентификоване проблем у преносном систему РС у склопу Планирања развоја, према унапред дефинисаним техноекономским критеријумима, из угла економије друштва, у кључној, транзиционој фази преласка пројекта из развојног, студијског, у инвестициони циклус, као и презентације оправданости и исплативости развојних пројеката испред главних заинтересованих страна, АЕРС И МЕРЗ, као основа за одобравање уласка развојног пројекта у фазу финансирања односно у инвестициониплан ЈП ЕМС.

Током 2013, у складу са стандардима ENTSO-E асоцијације, израђена је комплетна методологија за СВА анализе, која је усвојена од стране АЕРС-а и која се примењује за оцењивање и рангирање стратешких и инвестиционих пројеката, већ за развојни плански период 2014 - 2023.

- Почни на почетку, иди до циља, онда стани, - каже Јелена Матејић: - Од почетка 2013. године, увођењем ЦУП-а у организацију компаније, ради се на увођењу светских стандарда из области управљања пројектима. Припремљена је техничка спецификација за набавку интегрисаног информационог система за управљање пројектима. Израђена је нова процедура за управљање пројектима у складу са PMI стандардом која је примењена при покретању нових пројеката, односно, при управљању актуелним пројектима стратешког значаја. Овде бих посебно издвојила пројекте којима се сада управља по пројектном принципу, а од којих су неки до пре свега годину били закочени или потпуно заустављени или пролонгирани на период од две, три или чак невероватних 30 година:

1. ТС Београд 20 – Одлука о изградњи трансформаторске станице на основу сагледаних потреба донета је још

пре 30 година. Након више промена локација за изградњу ТС и прикључних ДВ, интензивираним акцијама правног сектора и инвестиција добијен је јавни интерес за 100 посто трасе далековода. Радови на изградњи ТС, који су почели 1998. године, максимално су интензивирани од почетка 2013. године. (Завршено је подизање цевних сабирница, струјних трансформатора и попречне везе у спојним пољима у РП 110 kV и РП 400 kV, завршена је

## **Активно учествујемо у изменама законског оквира у земљи, чиме ћомажемо стварање здраве платформе за унапређење реализације стратешких и развојних пројеката у наредним годинама**



нивелација носача апарата и носача цевних сабирница, монтирани су сви пантографски растављачи у РП 400 kV, извршена је монтажа растављача у РП 110 kV, завршено је фарбање челичне конструкције у РП 400 kV и РП 110 kV, у току је монтажа примарних цевних веза, при крају монтажа струјних мерних трансформатора, постављени су подразводи у релејним кућицама, положени каблови за напајање подразвода, и друго). Планира се завршетак радова 110 kV стране до краја 2014. године, а 400 kV стране до августа 2015. године када се цела ТС

са прикључним далеководима пушта у погон. У току је евалуација понуда по спроведеном међународном тендеру за опрему заштите и управљања. Расплет водова 110 kV код ТС Београд 20 – реализују се радови за правце прикључних далековода 110 kV од Београда 20 ка Београду 3 и Београду 19. Урађени су земљано-бетонски радови и подигнути стубови. У току је набавка цевних стубова за два двосистемска далековода од Београда 20 до Београда 1, уговорени су радови за те далековеде. У току је тендер за изградњу 400 kV далековода за напајање ТС Београд 20. 2. ТС Врање 4 - На Трафостаници су током 2013. настављене активности на градњи ТС започете у октобру 2012. по уговорима о донацији ЕУ, и у овој години су урађени комплетни грађевински радови закључно са 1. септембром (саобраћајнице, релејне кућице, кабловски канали, темељи ВН

апарата и портала, подизање челичне конструкције, изградња командне зграде). Испоручено је више од 95 посто укупне опреме. Извођачи су 2. септембра уведени у електромонтанне радове. Планира се завршетак целог пројекта до септембра 2014. године. Расплет водова 400 kV, 110 kV и 35 kV обухваћен је овим планом и динамиком пуштања у рад комплетне ТС. Тај пројекат Делегација Европске уније третира као најбољи и најквалитетније вођен пројекат донације ДЕУ у региону. 3. Напајање ТС Фиат аутомобили Србија – Завршени су делови далековода за

санацију у априлу 2013. године. У току је реконструкција дела далековода у складу са динамиком рада Фиат аутомобили Србија. Пројекат је од изузетног значаја јер представља испуњење обавеза Владе Републике Србије према ФАС-у.4. ДВ 110 kV Мајданпек – Мосна – ТС Мосна у власништву ЈП ЕПС, која ће бити после изградње далековода пуштена у погон, пројекат је реализован у сарадњи са Светском Банком. Почетком 2013. године превазиђени су проблеми плаћања накнаде за посечену шуму, који су две године кочили реализацију пројекта. Припремљен је и успешно реализован тендер и уговорени су радови за изградњу комплетног далековода по принципу „кључ у руке“, са планом комплетног завршетка радова и пуштања у употребу до четвртог квартала 2014. године. У току су радови на сечи дрвећа на траси далековода. Извршена је набавка опреме која није обухваћена главним уговором о извођењу радова.

5. Реконструкција 400 kV и 220 kV далековода на прелазу Дунава код Београда – после више година и неуспелих тендера за реализацију пројекта санације последица бомбардовања, у 2013. години успешно је окончана набавка опреме и радова. Реализује се уговор о реконструкцији два далековода - 451 и 253/1 на прелазу Дунава. Предвиђени завршетак радова је крај другог квартала 2014. године.

6. 110 kV кабл Нови Сад 5 – Нови Сад : интервенцијом руководства пројекат из статуса неизводљивог преведен у стање изводљивог иницирањем и променом пројектног задатка где је урађено ново техничко решење. У току су активности на уклапању трасе пројекта са осталим инфраструктурним објектима.

7. Легализација пословног објекта у Војводе Степе 412: после више од 25 година легализован је комплекс на локацији Војводе Степе 412, комплекс на коме се налази национални диспечерски центар. Од маја 2013. године до јуна, у сарадњи са правним сектором ЈП ЕМС, организоване су и реализоване све активности да се у најкраћем року легализује пословни комплекс и прибави употребна дозвола.

8. У новембру 2012. превазиђена је критична тачка на реализацији пројекта изградње далековода за напајање ТС Инђија 2 и пројекат је у потпуности реализован у јануару 2013. године.

9. Од почетка године активно се реализују активности (реконструкције) на још седам трафостаница ЈП ЕМС-а (Београд 3, Београд 5, и друге) и шест 110 kV далековода. Такође, у фази реализације



*Створена јака илајформа за имплементацију процеса усајлашеног планирања развоја преносног, дистрибутивног и производног система Републике Србије*

је реконструкција сопствене потрошње у објекту где је смештен НДЦ. Планирани рок за завршетак пројекта је прва половина 2014. године.

10. Унапређен је процес прикључења објеката на преносни систем: у 2013. години уведен је пројектни приступ у процес прикључења, израђена је нова интерна процедура за прикључења објеката купаца и произвођача на преносни систем. Активно се сарађивало на уређивању и регулисању односа повезаних правних лица, што је озваничено новом Уредбом донетом у 2013. години, а тренутно се активно сарађује са ресорним Министарством на отклањању законских противуречности

везаних за процес прикључења кроз давање предлога за законска и подзаконска акта.

**ЕНЕРГИЈА**

Јелена Матејић истиче да је енергија добро позната ЈП ЕМС-у, али не само електрична, већ енергија коју су уложили људи, појединци и тимови, како би дали свој допринос актуелним променама.

- Од почетка 2013. године активно се учествује у изменама законског оквира у земљи, који утичу на остварење визије и мисије ЈП ЕМС (Закон о планирању и изградњи, Закон о енергетици,

Правила о раду преносног система, Закон о мрежама, предлог Закона о Трансбалканском коридору, итд), и шире, због привлачења инвестиција у енергетику у РС, односно, како би се домаће законодавство усагласило са регулативом у Европи и окружењу. На тај начин омогућиће се здрава радна платформа за унапређење ефикасности у реализовању стратешких и развојних пројеката у наредним годинама, на дуг рок.

Активно учешће људи из Центра за стратегију у радним групама ENTSO-E, у смислу руковођења израдом регионалних системских студија, као део процеса паневропског планирања развоја преносног система у 2013. години, у сврху усаглашавања националних планова развоја са регионалним инвестиционим планом, односно, паневропским десетогодишњим планом развоја, осим испуњавања обавеза дефинисаних одговарајућом ЕУ регулативом, резултира директно промовисањем ЈП ЕМС као регионалног лидера, самим тим и ЈП ЕМС-ових пројеката регионалног значаја које је одобрио ENTSO-E.

Захваљујући томе ЈП ЕМС је, почетком 2013, од ЕУ (WBIF) добио донацију у 850 хиљада евра за израду Регионалне студије изводљивости 400 kV интерконекције између Србије, Црне Горе и Босне и Херцеговине. Тај пројекат представља део регионалног преносног коридора који ће спојити тржишта Италије и југоисточне Европе. Завршетак студије планира се у 2014. години.

Убрзане су активности и сарадња са румунском страном у погледу техничких усаглашавања дела трасе Трансбалканског коридора ДВ 2 x 400 kV Панчево – граница Румуније. Потписан је у марту нови Joint Position Paper No. 4. Верификовани су положаји крајњих стубова са наше и румунске стране. У току су активности на изради Главног пројекта. Реализација пројекта планира се до краја 2015. године, а најкасније до половине 2016. године.

Такође, добијена је донација KfW банке у износу 800 хиљада евра за израду студије изводљивости 400 kV далековода између Бајине Баште и Краљева, којим би се на том потезу заменила постојећа и дотрајала 220 kV мрежа (тај далековод представља део планираног преносног коридора исток – запад).

## ЕВОЛУЦИЈА

Директорка Матејић сматра да је сталност у процесима одлучивања, управљања и усавршавања технологија

*ЈП ЕМС мора да континуирано ради на усавршавању пословних процеса и доброј припреми и спремној да не само обезбеди поуздано и сигурно напајање за све кориснике у Републици Србији, већ да освоји лидерску позицију у региону, на професионалан и транспарентан начин*



### „СРЕЂА ЈЕ МЕСТО ГДЕ СЕ САСТАЈУ ПРИПРЕМА И ШАНСА“

- Добро управљан систем, са јасно и реално дефинисаним циљевима, са прецизно дефинисаним активностима и процедурално постављеним процесима, са добро планираним дефинисаним роковима за реализацију активности на остварењу циљева, са добро и на време планираним и обезбеђеним ресурсима, посебно људским, са препознатим ризицима који могу угрозити или потпуно онемогућити реализацију циљева, са унапред испланираним акцијама за превазилажење тих ризика уколико наступе, проактивним деловањем, има потенцијал да расте и да се развија. ЈП ЕМС у власништву РС, са осам држава с којима се граничи, и шансом коју му та чињеница пружа, мора да континуирано ради на даљем усавршавању пословних процеса и доброј припреми и спремности да не само обезбеди поуздано и сигурно напајање за све кориснике у Републици Србији, већ да освоји лидерску позицију у региону, на професионалан и транспарентан начин, - уверена је Јелена Матејић.

еволуцијом која се огледа у свим сегментима, од начина планирања инвестиција, преко управљања стратешким пројектима по пројектном принципу, до значајног процентуалног остварења укупног одобреног плана инвестиција за 2013. годину и посебног прогреса у односу на 2012. годину. Још значајније, прогрес је заснован

и кадрова кључна, али и да је донела сталне промене и бољитке.

- Трансформација организационих целина, промена кључних процеса, енергија коју су уложили људи у компанију и компанија у људе, мониторинг, праћење реализације инвестиционих планова ЈП ЕМС као дела процеса планирања развоја, планирања инвестиција и извештавања о реализацији планова применом „KPI“ - квартално, инволвирање запослених у све процесе, континуирано обучавање и образовање људи као најзначајнијег ресурса ЈП ЕМС-а, резултирали су

на физичкој реализацији у смислу градње објеката и њиховог привођења редовној употреби, чиме се постиже стварни одрживи и континуирани развој преносне мреже, а на рачун смањења залиха инвестиционе опреме набављене у ранијим годинама, која је из разних разлога изузетно дуго чекала на уградњу, - истиче Јелена Матејић. •



*Укупна дужина далековода ЈП  
Елекџромрежа Србије износи  
више од 10 хиљада километара*



# Одговорност и ефикасност – **решење** за све изазове



*Успешно испуњене све обавезе које проистичу из Правила о раду тржишта електричне енергије.*

*- Имплементирана нова процедура хармонизације података са оперативима преносних система суседних земаља.*

*- Улаже се и у људе и у опрему*

Пре годину дана, када је ступио на дужност извршног директора за управљање и тржиште, Илија Цвијетић био је свестан да га очекују бројне обавезе и да ће имати одговоран задатак да води две дирекције, Дирекцију за управљање преносним системом и Дирекцију за послове тржишта електричне енергије. Разговарамо са њим о томе шта је урађено и сумирамо резултате прве године.

„Година иза нас била је интензивна. Пуно се радило, суочавали смо се са бројним изазовима, а ЈП ЕМС је успешно испуњавао своје обавезе, како старе, тако и нове које је добио отварањем тржишта електричне енергије“, каже

на почетку директор Цвијетић. „Тако, на пример, на основу Правила о раду тржишта електричне енергије (која израђује ЈП ЕМС уз сагласност Агенције за енергетику Републике Србије), ЕМС има обавезу да купује и продаје енергију неопходну за балансирање система и одржавање сигурности рада преносног система. Примена балансног механизма значи да свако ангажовање производње мимо дневног плана рада има финансијске последице, што је условило нов начин приступа послу у диспечерским центрима. Током првих месеци забележени су мањи проблеми који су брзо успешно решени сарадњом наших дирекција и ЈП ЕПС.“

Директор Цвијетић посебно истиче да су све обавезе ЈП ЕМС које проистичу из Правила о раду тржишта електричне енергије успешно испуњене: Уговори о балансној одговорности су припремљени, обрађени и потписани са свим балансно одговорним странама; Уговори о наменским депозитима који проистичу из уговора о балансној одговорности су успешно припремљени, испреговарани и потписани; Уговор о учешћу балансном механизму је припремљен и потписан са ЈП ЕПС; извршена је регистрација балансно одговорних страна; редовно је обављана дневна и месечна хармонизација свих тржишних података и успешно су урађени сви обрачуни одступања баланских група, као и обрачуни ангажоване секундарне и терцијарне регулације; издати су сви потребни рачуни за одступања баланских група и ангажовану секундарну и терцијарну регулацију; редовно се објављују на веб сајту ЈП ЕМС сви тржишни подаци предвиђени за објављивање Правилима о раду тржишта (ангажована балансна енергија, цена поравнања, листа балансно одговорних страна, списак купаца који излазе на тржиште и др.)

„Такође, редовно су обнављани дигитални сертификати тржишним

учесницима за приступ IT систему ЈП ЕМС (системима за обраду планова рада и аукције капацитета), вршене су обуке учесника на тржишту и организовани састанци на којима смо разјашњавали све новине када је реч о развоју тржишта електричне енергије“, каже он и додаје да је у складу са роковима за отварање тржишта електричне енергије дефинисаним Законом о енергетици, ЈП ЕМС сву неопходну енергију за покривање губитака у 2013. купио од ЈП ЕПС по уговору о продаји са потпуним снабдевањем на основу спроведеног поступка јавне набавке.

„У првој половини 2013. године започета је израда методологије за прогнозу губитака на сатном нивоу и анализе начина набавке губитака“, - наставља Илија Цвијетић. „Такође, у складу са Законом о енергетици ЈП ЕМС је задужен за успостављање и администрацију регистра гаранција порекла за обновљиве изворе у Србији. Израђена је техничка спецификација информационог система за обраду гаранција порекла, а представници ЈП ЕМС су укључени и учествују у изради одговарајућих прописа у Министарству енергетике, развоја и заштите животне средине“. Уз то, припремљени су предлози начина и рокова за успостављање, као и модел организованог тржишта (берзе) у сарадњи са Министарством енергетике и Агенцијом за енергетику Републике Србије, уз консултације са учесницима на тржишту електричне енергије и потенцијалним стратешким партнером. Такође, успостављен је систем за прикупљање и објаву техничких и економских података предвиђених прописима - посебан веб сајт ЕМС за транспарентност (јавно објављивање) прописаних података. Припремљен је план активности за суцесивно проширавање листе података који се објављују током 2013. и 2014. године и редовно су на посебни веб сајт ENTSO-E намењен за транспарентност достављани сви неопходни тржишни подаци који се односе на Републику Србију.

#### МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Познато је да ЈП ЕМС, као оператор преносног система са чак осам граница према електроенергетским системима суседних држава, има активну међународну улогу и интензивну сарадњу са операторима у окружењу.

„У првој половини ове године имплементирана је нова процедура хармонизације података са операторима преносних система суседних земаља

у складу са новим стандардима и препорукама ENTSO-E преко новог модула у склопу система SRAAMD“, каже Илија Цвијетић и додаје да је интензивно рађено на оперативним споразумима са суседним операторима преносних система који проистичу из правила о раду интерконекције и уређују планирање рада система, управљање и размену података у релативном времену, као и на споразумима за хаваријску енергију са суседним операторима преносних система којима се уређује размена хаваријске енергије, а

прекограничних преносних капацитета. На српско-румунској граници ЈП ЕМС је у своје, и у име румунског оператора преносног система спроводио дневне аукције, док је румунски партнер спроводио годишње, месечне и унутардневне аукције прекограничних преносних капацитета. Успешно су спроведене регистрација учесника на аукцијама, објаве капацитета, процедуре аукција, објављивање резултата, обрачуни накнада, испостављање предрачуна, рачуна и авансних рачуна, као и наплата.



### *Ове године су урађене прве динамичке системске студије и динамички прорачуни за употребу прикључења ветроелектрана*

почетком године закључени су уговори о хаваријској енергији за 2013. на комерцијалној основи са ХЕП-ОПС, МАВИР-ом и ЦГЕС (хрватски, мађарски и црногорски оператор).

Када је реч о аукцијама и алокацијама прекограничних преносних капацитета, ЈП ЕМС је спроводио аукције свог дела прекограничног преносног капацитета на годишњем, месечном и седмичном нивоу на свим границама осим на српско-мађарској граници и српско-румунској граници. На тим границама ЈП ЕМС је спроводио и унутардневне алокације капацитета. На српско-мађарској граници ЈП ЕМС је у своје, и у име мађарског оператора преносног система спроводио годишње и месечне аукције, као и унутардневне алокације капацитета, док је мађарски партнер спроводио дневне аукције

аукције капацитета се обављају електронским путем преко информационог система DAMAS. Систем је недавно унапређен у циљу проширења функционалности, а у складу са презетим обавезама за примену енергетских пакета ЕУ у оквиру Енергетске заједнице југоисточне Европе (увођење континуалних алокација унутардневних капацитета, увођење принципа „искористи или плати“ за капацитете додељене у годишњим и месечним аукцијама).

„ЈП ЕМС је у преговорима са свим суседним операторима преносних система за заједничке аукције капацитета. У преговорима са македонским, хрватским и бугарским оператором преносног система припремљена су сва неопходна правила и споразуми и препозната су питања која се тренутно не могу усагласити и за чије решавање је потребан заједнички рад министарстава, регулаторних агенција и оператора преносних система“, закључује директор Цвијетић и додаје да су запослени из Дирекције за управљање преносним системом и Дирекције за послове тржишта електричне енергије учествовали у раду ENTSO-E тела, и да су

посебно били активни у Комитету за рад система, Комитету за тржиште, те радним групама за координисано управљање, надледање усаглашености ТСО-ова са техничким правилима и мрежне моделе, а учествовали су и у процесу коментарисања мрежних кодова.

#### ЗАДАЦИ И ОБАВЕЗЕ

Осим успешног обављања редовних обавеза, запослени у Дирекцији за управљање преносним системом и Дирекцији за послове тржишта електричне енергије често имају и додатне обавезе које проистичу из прописа у области енергетике и политике нашег предузећа.

Тако је један од главних задатака са којима се на почетку свог „мандата“ Илија Цвијетић суочио био прелазак ЕМС-ових трансформаторских станица 110/х kV у привредна друштва за дистрибуцију електричне енергије. „То је био огроман посао у који су биле укључене све дирекције ЈП ЕМС, а Дирекција за управљање укључена је у тај процес пре свега на изради и реализацији уговора о експлоатацији, којим је уређено привремено управљање делом дистрибутивног система у објектима који су некада припадали ЕМС-у, а обухвата издавање налога, даљинско командовање и отварање дозвола за рад, зависно од тога шта је договорено са конкретном дистрибуцијом“, наглашава он.

Запослени у дирекцијама су често анагажовани и на изради прописа из области енергетике у сарадњи са надлежним министарством – ове године ЈП ЕМС је активно учествовао у изради предлога новог Закона о енергетици, Закона о мрежама, Уредби о условима испоруке и снабдевања електричне енергије, сета уредби о обновљивим изворима енергије, Стратегије енергетике, Акционог плана за обновљиве изворе, Правилника о гаранцијама порекла, Извештаја о сигурности снабдевања, те интерне техничке регулативе и општих аката ЈП ЕМС. У сарадњи са Агенцијом за енергетику Републике Србије радило се на припреми правила којима се уређује рад преносног система, рад тржишта прекограничних преносних капацитета и додела прекограничних преносних капацитета. Такође, један од акцената био је и на изради већег броја процедура у оквиру увођења система квалитета у наше Предузеће.

Један од приоритета директора Цвијетића је и улагање у људе и опрему. „Недавно је одржана је заједничка

обука диспечера НДЦ-а и РДЦ-ова у Врњачкој Бањи, која је обухватила теоријске аспекте успостављања система након распада и измене у документима коју диспечери користе у свом раду. Након тога је за диспечере РДЦ-ова по први пут организована обука на диспечер тренинг симулатору у НДЦ-у“, наглашава Цвијетић. „Радимо на унапређењу Пупиновог СКАДА система у НДЦ-у и увођење напредних енергетских апликација, чиме би овај систем задовољио додатне техничке захтеве које уређују правила о раду интерконеције. Реализација тог пројекта требало би да буде окончана до пролећа наредне године. Актуелно је и унапређење сигурности и безбедности НДЦ-а, а тај посао обухвата чији је циљ реконструкција сопствене потрошње, унапређење противпожарне заштите и решавање физичког приступа. За све су припремљени пројектни задаци који су усвојени на Стручном савету, изабрани су извођачи радова, а у току је пројектовање“.

рада преносног система. Осим ових служби, појавиће се и нова служба за системске услуге, која ће водити набавку системских услуга и праћење реализације ових услуга, у сарадњи са сестринском службом у ЈП ЕПС.

#### ШТА ПРЕДСТОЈИ

Са директором Цвијетићем заиста се може дуго разговарати, теме су бројне, као и обавезе. Ипак, времена за причу је мало, али ипак успевамо да сазнамо које су најважније активности које су пред Дирекцијом за управљање преносним системом и Дирекцијом за послове тржишта електричне енергије. „Пред нама је учешће у изради Студије о прикључењу Украјине и Молдавије европској интерконецији, формирање регионалног центра за координацију рада оператора преносног система југоисточне Европе у Београду (што је амбициозна идеја поред постојећа оваква два центра у Немачкој и Белгији), почетак имплементације договора о енергетици са КОСТТ/



### *У првој љоловини ове љодине имљеменирана је нова љроцедура хармонизације љодајака са ојераторима љреносних система суседних земаља у складу са новим сљандардима и љрејорукама ENTSO-E*

Ове године су у Дирекцији за управљање, у сарадњи са колегама из других организационих јединица, урађене прве динамичке системске студије, као и динамички прорачуни за потребе прикључења ветроелектрана. Осим тога, ЈП ЕМС је отпочео са израдом своје прогнозе потрошње, обзиром на почетак отварања тржишта електричне енергије којим су се поред ЕПС-а појавили нови снабдевачи крајњих купаца. За ове потребе, новом систематизацијом раздвојене су служба које ће се бавити планирањем искључења и служба која ће се бавити планирањем

УНМИК постигнутог на преговорима у Бриселу, враћање енергије коју је ЦГЕС неовлашћено преузео из интерконеције током прва три месеца 2013, закључивање оперативног споразума са албанским оператором преносног система (ОСТ), ревизија пројекта резервног Националног диспечерског центра, као и увођење WAMS система за прикупљање података са високом временском резолуцијом“, каже Илија Цвијетић уз напомену да је сигуран да ће и у будућем периоду ЈП ЕМС наставити да се развија и буде још успешније. •





# Успешна изградња и реконструкција **витаљно важних објеката**



*Значајан допринос ЕМС-а заштити животне средине и заштити стабилности од нејонизујуће зрачења.*

*- Завршен велики посао разграничавања са ЕПС-овим привредним друштвима за дистрибуцију електричне енергије*

Небојша Петровић, дипл. инж. Ел, извршни директор за пренос електричне енергије у ЈП Електро mreжа Србије, анализирајући претходних дванаест месеци рада у Дирекцији за пренос, посебно је апострофирао успех у захтевном разграничавању са ЕПС-овим привредним друштвима за дистрибуцију електричне енергије као и изградњу и реконструкцију објеката витално важних за рад електроенергетског система. Говорећи о процесу разграничења с дистрибутивним компанијама, директор Петровић је истакао:

- Изузетно обиман и сложен посао техничко-технолошке, имовинско-правне и економско-финансијске припреме разграничења оператора преносног система (ЈП Електро mreже Србије) и оператора дистрибутивних система (зависна привредна друштва за дистрибуцију електричне енергије ЈП Електропривреда Србије), према ставу 3. члана 203. Закона о енергетици, као и члановима 70. и 75. Закона о енергетици, пуним интензитетом трајао је седам месеци, од октобра 2012. године до маја 2013. године:

- Преглед 53 трансформаторске станице 110/x kV и израда извештаја о њиховом техничком стању, који су обостарно потписани

- Припрема споразума о експлоатацији наведена 53 електроенергетска објекта, чије ће потписивање бити након доношења Закључка Владе Републике Србије о реализацији става 1. члана 203. Закона о енергетици

- Припрема Извештаја о примопредаји наведених трансформаторских станица, чије ће потписивање бити након доношења Закључка Владе Републике Србије о реализацији става 1. члана 203. Закона о енергетици

- Обука оперативног особља, руковалаца трансформаторских станица и диспечера у привредним друштвима за дистрибуцију електричне енергије ЈП ЕПС (операторима дистрибутивних система)

- Припрема уговора о редовном (превентивном) и интервентном одржавању 53 трансформаторске станице 110/X kV које обавља Електро mreжа Србије до 31. 12. 2013. године

- Припрема имовинско-правне документације

- Припрема економско-финансијских података због књиговодственог преноса имовине

- Завршетак инвестиција у току у три трансформаторске станице 110/35 kV

(Врање 1, Зајечар 1 и Зајечар 2) које прелазе у дистрибуције

- Преглед и израда извештаја о прегледу 14 далековаода 110 kV које ЈП ЕМС преузима од привредних друштава за дистрибуцију електричне енергије

## *Констатуирано се ради на функционалном испитивању, интерним техничким процедурама и пуштању у погон елемената ЕЕС у трансформаторским станицама које се реконструишу, при чему би требало посебно поменути ТС 220/110 kV Београд 3*

- Физичка примопредаја 31 трансформаторске станице са привредним друштвима за дистрибуцију електричне енергије - Електродистрибуција Београд, Електросрбија Краљево и Центар Крагујевац је урађена 1. 5. 2013. године, када су ступили на снагу споразуми о експлоатацији наведених трансформаторских станица и уговори о одржавању до 31. 12. 2013. године, и
- Физичка примопредаја 22

### НЕСЕБИЧНОСТ ЕМС-ОВИХ СТРУЧЊАКА

Кинеска пословица каже да човеку не дајеш рибу, уколико хоћеш да помогнеш, већ да га научиш да пеца. ЕМС-ова Дирекција је технички и технолошки значајно помогла фабрици Минел Трансформатори, што би требало да омогући опоравак те јединствене фабрике у Србији.

Техничко-технолошко, правно и финансијско решење за наставак поправке енергетског ауто трансформатора 400/220 kV снаге 400 MVA у фабрици Минел Трансформатори а.д. у реструктурирању у Рипњу због обезбеђивања резервне јединице за преносну мрежу Србије и отварање могућности за опоравак фабрике Минел Трансформатори а.д. кроз наставак сарадње на пословима поправке енергетског ауто трансформатора 400/110 kV снаге 300 MVA и енергетског ауто трансформатора 220/10 kV снаге 150 MVA. На тај начин ЈП ЕМС обезбеђује резервне јединице за преносну мрежу Србије и омогућава да у Србији опстане стратешки важна фабрика за електроенергетику Минел Трансформатори а.д. у реструктурирању у Рипњу.

Хаварисани ауто трансформатор 400 MVA, преносног односа 400/220/31,5 kV производње ITALTRAFO из ТС Обреновац, поправљен је у фабрици МИНЕЛ ТРАНСФОРМАТОРИ а.д. Рипањ, а завршна пријемна испитивања поправљеног ауто трансформатора завршена су у јулу 2013. године и трансформатор је спреман за транспорт у ТС 400/220 kV Обреновац.

трансформаторске станице са ПД Југоисток Ниш је урађена са 1. 6. 2013. године, када је ступио на снагу Споразум о експлоатацији наведених трансформаторских станица и Уговор о одржавању до 31. 12. 2013. године.

Привредна друштва за дистрибуцију електричне енергије ЈП ЕПС имају потпуну подршку Електро mreже Србије за одржавање свих елемената електроенергетског система у тим трансформаторским станицама, укључујући и хаварије на енергетским трансформаторима 110/35 kV. На пример, у августу је била хаварија енергетског трансформатора 110/35 kV снаге 20 MVA и ТС Горњи Милановац и ПД Електросрбија Краљево, уз сарадњу са ЕМС-ом, приводи крају замену овог трансформатора другим трансформатором снаге 31,5 MVA који је Електро mreжа Србије обезбедила из својих резерви.

Посебно је важно истаћи да и поред различитих процедура ЕМС-а и дистрибуција за извођење радова на одржавању електроенергетских објеката (организација посла, спровођење допунских мера обезбеђења места рада и другог) до сада није било проблема у координацији тих послова са становишта безбедности и здравља на раду. У септембру су усаглашени и наменски споразуми о безбедности и здрављу на раду, који су неопходни за реализацију уговора о одржавању до краја 2013. године.

**ЕМС је пружио значајан допринос заштити животне средине као и заштити становништва од нејонизујућег зрачења. Ваша Дирекција имала је кључну улогу у том послу.**

- Примену прописа (закона и подзаконских аката) за заштиту становништва од нејонизујућег зрачења применили смо на парцели породице Стублинчевић у Обреновцу испод и у близини ДВ 400 kV ТС Обреновац – ТС Крагујевац 2 где је измерена јачина електричног поља била 3.743 kV/m. Адаптацијом овешена на носећем стубу у распону који пролази изнад њихове парцеле постигнуто је смањење јачине електричног поља на 2.474 kV/m. Таква врста адаптације није до сада пројектована и изведена у 400 kV ни у Србији, ни региону. У децембру 2012. године урађено је компактирање растојања фазних проводника у наведеном распону монтажом композитних међуфазних штапних изолатора. Компактирање

растојања фазних проводника није до сада пројектовано и изведено у 400 kV ни у Србији, ни у региону. Измерена јачина електричног поља у уторак 26. 12. 2012. године је износила 1.74 kV/m, што је испод референтне граничне вредности за проверу угрожености становништва 2 kV/m, како је дато у подзаконским актима Закона о заштити од нејонизујућег зрачења.

Те активности отвориле су простор да у 2013. години урадимо захтев за измену законских прописа за заштиту од нејонизујућег зрачења, како би се оптимално и потпуно

трансформаторску станицу 400/110 kV Врање 4, која се гради из средстава донације коју је обезбедила Делегација Европске уније у Србији, а на пролеће 2014. године следи функционално испитивање високонапонске опреме, система релејне заштите и управљања, интерно-технички прегледи и пуштање у погон ове трансформаторске станице. Пренос је завршио радове на измештању далековода 110 kV број 193/2 ТС Ниш 2 – ТС Сврљиг, број 154/2 ТС Ниш 2 – ТС Ниш 5 (Нишка Бања), број 1206 + 154/3 ТС Ниш 2 – ТС Пирот 2 из поља 110 kV број 02, 03 и 04 у поља број 03, 04 и 05

пуштању у погон елемената ЕЕС у трансформаторским станицама које се реконструишу, при чему би требало посебно поменути ТС 220/110 kV Београд 3.

**Почетком године Пренос је, у веома кратком року, припремио показатеље успешности рада оператора преносног система.**

– У јануару су, за две и по недеље, припремљена 22 показатеља успешности рада, који могу да буду KPI – key performance indicators, оператора преносног система (ЈП ЕМС) из делатности преноса електричне енергије, управљања преносним системом и тржишта електричне енергије за 2010, 2011. и 2012. годину, што је важно за њихово праћење у наредном периоду, као и због поређења са другим операторима преносних система у Европи. У септембру је урађено преиспитивање методологије процене (прогнозе) њихових вредности, методологије израде и праћења и самог њиховог броја. Наведена преиспитивања биће примењена у праћењу показатеља успешности у 2013. години уз припрему за наставак њиховог праћења у 2014. години и израду методологије увођења нових показатеља успешности у 2015. години.

**Неколико критичних ситуација, што је саставни, додуше непријатнији, део послова у вашој Дирекцији, веома ефикасно је решено.**

Успешно је отклоњена хаварија на далеководу 110 kV број 142/3 ТС Нови Бечеј – ТС Зрењанин 2, настала услед пада носећег стуба број 180. Основни узрок хаварије је старост конструкције стуба при чему је дошло до лома подвезице на појасном штапу десне ноге која је у великом обиму кородирала и попирила услед вибрације ветра. У времену настанка хаварије падала је јака киша са грмљавином и јаким ветром.

Успешно, безбедно и веома брзо, у најкраћем могућем року за дате околности, је отклоњена хаварија на далеководу 220 kV број 253/1 ТС Београд 8 – ТС ХИ Панчево, настала услед пада носећег стуба број 27, који је пао због крађе анкерних затега са порталног челично-решеткастог стуба. Истовремено је санирана и крађа затега на стубовима број 11 и 13 украдене анкерне затега (стубови су челично решеткасти са затегама) на 220 kV број DV 253/3 ТС Панчево 2 – ТС НИС. Санирана и крађа анкерних затега на стубу број 16 на ДВ 220 kV 141 ТС Београд



обезбедила заштита становништва од нејонизујућег зрачења, а да ЈП Електро mreжа Србије, као оператор преносног система, може да одржава, експлоатише, управља и реконструише (рехабилитује, ревитализује) преносну мрежу на оптималан техно-економски начин за сигуран и поуздан рад преносног система, што је услов за квалитетну испоруку електричне енергије становништву и привреди из електроенергетског система у Србији.

На националној конференцији о великим електричним мрежама CIGRE Србија, која је ове године одржана крајем маја на Златибору, презентовани су предлози Електро mreже Србије за измену законских прописа за заштиту становништва од нејонизујућег зрачења.

**Изградња и реконструкција ангажовале су изванредну енергију у Дирекцији за пренос електричне енергије.**

Обавља се изузетно важан посао на фабричком пријему опреме за нову

**Урадили смо захтев за измену законских прописа за заштиту од нејонизујућег зрачења, како би се оптимално и потпуно обезбедила заштита становништва**

(до сада резервно 110 kV поље) како би омогућили увођење далековода 220 kV број 278 ТС Ниш 2 – ТС Лесковац 2 у поље 110 kV број 02 због преласка на рад тог далековода под 110 kV напон. То је један од услова за замену енергетског трансформатора 220/110 kV снаге 150 MVA регулационим ауто трансформатором 400/110 kV снаге 300 MVA у ТС Лесковац 2. Трансформатор 400/110 kV снаге 300 MVA је купљен и његова замена се обавља из средстава донације коју је обезбедила Делегација Европске уније у Србији.

Континуирано се ради на функционалном испитивању, интерним техничким прегледима и

3 – РП Панчево 1, стубови су портални челично-решеткасти са затегама. Утврђено је да је на више стубова покрадена већа количина дијагонала на „јела“ стубовима ДВ 131/2 РП Панчево 1 – ТС Београд 33 (Калуђерица) и да је угрожена њихова статичка стабилност што је одмах отклоњено.

#### Дирекција је пружила изванредан допринос изради нових методологија и процедура у нашој компанији.

Пре тога истакао бих израду техничких спецификација тендерске документације за набавку уређаја и система релејне заштите и управљања за трансформаторске станице 400/x kV и 220/x kV преносне мреже ЈП ЕМС чија је реконструкција би требало да почне и чија је изградња у току, јер је постојао велики застој у реализацији развојних и инвестиционих пројекта у ЈП ЕМС због проблема са набавком уређаја и система релејне заштите и управљања за трансформаторске станице.

Пренос је учествовао у пословима процене имовине Електромере Србије, што, осим чињенице да је законска обавеза, има знатан утицај и на пословање ЈП ЕМС, а, с друге стране, пренос је у сарадњи са Управљањем, Економско-финансијским пословима, Стратегијом и ИТ-ом урадио технички део тендерске документације за набавку техничко-пословног софтверског решења за увођење asset-management-a, као веома важног система за унапређење управљања имовином Електромере Србије.

Пренос је урадио огроман посао у фебруару, марту, априлу и мају 2013. године у припреми свих потребних техничких спецификација које су према новој овогодишњој процедури набавки добара, услуга и радова саставни део интерне наруџбенице. Тиме је омогућено знатно повећање ефикасности спровођења процедура набавки потребних за пренос електричне енергије.

Били смо потпуно укључени у заједнички рад са консултантима на изради новог Правилника о организацији послова Електромере Србије.

У сарадњи са Центром за управљањем квалитетом Пренос је успешно израдио 35 процедура и упустава које су важне за рад Електромере Србије и те процедуре су одобрене током априла, јуна, јула и августа 2013. године.

У нашем домену обавили смо изузетно обиман и захтеван посао шифрирања

материјала, резервних делова и опреме по групама које су уведене у САП, нови пословни информациони систем ЕМС-а. Пренос је веома успешно радио са консултантима на изради табела неопходних за процес планирања по новој методологији којим су уведени носиоци планирања за обезбеђење потребних добара, услуга и радова, а врло активно смо учествовали у раду Радне групе за израду методологије планских цена, која је неопходна Електромере Србије у процесу потпуног прилагођавања одредбама новог Закона о јавним набавкама.

Пренос заједно са Центром за инвестиције ради на припреми адаптације два 110 kV поља у ТС 400/110 kV Крагујевац 2 која је неопходна због повећања поузданости и сигурности напајања 110 kV петље за ТС ФАС у Крагујевцу.

### *Усијешно, безбедно и ефикасно санирани све хаварије*



Представници ЈП ЕМС успешно су сарађивали у изради легислативе и припремали документацију која уређује деловање Електромере Србије.

Пренос је у сарадњи са Центром за правне послове урадио веома значајан посао на неопходним изменама и допунама “Закона о посебним условима за упис права својине на објектима изграђеним без грађевинске дозволе”, који је усвојен и ступио на снагу током пролећа 2013. године, због заштите електроенергетских објеката, пре свега надземних водова 110

kV, 220 kV и 400 kV.

Пренос је водио припрему документа са предлозима за измене и допуне у Нацрту закона о легализацији објеката, који је веома важан за Електромере Србије, због објеката који се налазе у коридорима надземних електроенергетских водова и који би требало да се легализују, као и због легализације електроенергетских објеката Електромере Србије.

Пренос је активно учествовао у раду Радне групе Електромере Србије која сарађује са Министарством енергетике, развоја и заштите животне средине на предлозима за измене и допуне Закона о енергетици, као и на изради Закона о мрежама, који би требало да, сходно одредбама Закона о јавној својини, пренесе право власништва над преносним системом на Електромере Србије и право власништва над дистрибутивним системима на привредна друштва за дистрибуцију електричне енергије ЈП ЕПС.

Пренос је у сарадњи са Центром

за инвестиције активно радио на сагледавању потреба за изменом одредби у Закону о планирању и изградњи због убрзавања инвестиционих пројеката за реконструкцију, адаптацију и инвестиционо одржавање постојећих и изградњу нових електроенергетских објеката, као и прецизнијег и недвосмисленог дефинисања обавеза инвеститора које граде објекте у близини објеката Електромере Србије, због заштите електроенергетских објеката и то пре свега надземних водова 110 kV, 220 kV и 400 kV. •

# Ефикасност, контрола, транспарентност



- Централизацијом финансијској пословања обезбеђен ефикаснији рад и боља контрола токова документације, а тиме и већа транспарентност пословања.

- Уведен и имплементиран пословно-информациони систем САП

Бранислав Ђурђевић, извршни директор за економско-финансијске послове, за лист ЕМС говори о првој години на тој функцији, финансијском стању у Предузећу, правцима даљњег рада и ефектима који су последица унапређења пословања.

На позицији директора за ЕФП сте пуних дванаест месеци. Које кораке у унапређењу пословања сте предузели у том периоду?

Прошла је година од када сам преузео функцију извршног директора за економско-финансијске послове а тај временски период искоришћен је за увођење САП-а и његову имплементацију. Осим тога, извесна је интенција да се извештавање према држави и руководству подигне на један виши квалитативни ниво. Такође, врше се редовна извештавања сагласно прописима којима се уређује пословање

## ЕМС ЈЕ ЛИКВИДНО ПРЕДУЗЕЋЕ

Према стању последњег дана јуна, у пословним књигама ЈП ЕМС, средства Предузећа (актива) и извори средстава (пасива), износе шездесет милијарди и 810 милиона динара. Укупна потраживања износе милијарду и 591 милиона динара, а обавезе из пословања милијарду и 336 милиона динара.

ЈП ЕМС је ликвидно Предузеће, које измирује на време све обавезе из пословања по дугорочним кредитима према држави и добављачима. Укупне обавезе по дугорочним кредитима износе тринаест милијарди и 873 милиона динара. У првих шест месеци пословања 2013. године ЈП ЕМС је остварио нето добитак од 417 милиона динара, који је за 3,28 пута већи од оствареног у периоду јануар – јун 2012. год. Бољем резултату допринело је повећање пословних прихода – прихода од приступа и прихода по основу балансног механизма, као и рационализација свих трошкова пословања Предузећа. На резултат пословања утицали су стабилни услови привређивања, односно стабилна вредност домаће валуте.

јавних предузећа и рокова измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама. Успешно је извршена и примена RINO апликације, дефинисан је концептуални дизајн за управљање готовином СМ. Централизацијом финансијског пословања обезбедили смо ефикаснији рад, бољу контролу токова документације, а тиме и већу транспарентност пословања.

Уведен је нов приступ процесу планирања, поред новчаних вредности по позицијама плана утврђена је и временска динамика трошења средстава у току године, што је довело до ефикаснијег управљања финансијским потенцијалом предузећа.

Израђена је Процедура планирања којом су дефинисане надлежности ОЈ над појединачним позицијама плана. Такође, процедуром су дефинисане обавезе и одговорности свих учесника у процесу планирања, односно у изради

Годишњег програма пословања, а која се тренутно актуелизују, односно примењују у изради Годишњег програма пословања за 2014. Годину.

Делимично је извршен је попис опреме и материјала који се налази на залихама у централном магацину у Реснику са становишта технолошке застарелости. Преостало је да се прегледају каблови, што касни због процедура дефинисаних Законом о јавним набавкама. Висина залиха у предузећу је значајан проблем, јер залихе представљају мртав капитал. Проблематику залиха најбоље илуструје податак да се на залихама налази материјал који је набављен почетком осамдесетих година прошлог века, а није утрошен. Такође, затечен је и материјал који је услед стајања игубио употребну вредност.

Уведена је методологија израде Cost – benefit анализе инвестиционих пројеката са циљем рангирања инвестиционих пројеката приликом израде Плана пословања предузећа, као и систем праћења 43 кључна индикатора пословања (KPI), који је неопходан савременом предузећу како би се ефикасно и ефективно управљало економско – финансијским и техничким циљевима, као и људским потенцијалима Предузећа. У току је усаглашавање дефинисаних KPI са Светском банком како би се озваничио систем извештавања.

Такође, уведена је финансијска политика којом се дефинишу јединствени услови плаћања и средства обезбеђења уговора.

**Шта говоре бројке и шта је утицало на резултате?**

На бази података из полугодишњег биланса успеха за 2013. годину, који је урађен на бази комперативног прегледа, остварени резултат пословања већи је за 289 милиона РСД у односу на исти период претходне године. Повећању резултата пословања у значајној мери су допринели приходи од приступа преносном систему који су већи за 845 милиона динара због примене нове тарифе од првог марта. Осим тога, приходи по основу продаје балансне енергије остварени су у износу милијарду и 370 милиона динара а они проистичу из Правила о раду тржишта електричне енергије, која су почела да се примењују од 1. првог јануара. У овој години дошло је и до смањења накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта што је имплицитно имало ефекта и на остварени пословни добитак.

У првих шест месеци ове године остварени су приходи од дисконта камате на репрограмирана потраживања од ПД за дистрибуцију електричне енергије у износу 46 милиона динара, као и приходи по основу учешћа у добити зависних привредних друштава Електроисток Изградња и Пројектни биро у износу од 90 милиона динара. Због стабилног девизног курса дошло је до смањења расхода по основу курсних разлика на ино-кредите што је самим тим имало ефекта на остварење позитивног резултата.

Такође, у завршној фази је процена имовине, а услед повећања вредности

односу на првобитни, који је био до краја 2012. године, до краја 2014. године, и у току је спровођење јавних набавки за реализацију кредита за изградњу нових трафостаница, набавку опреме за заштиту и управљање, као и набавку високонапонске опреме. У току августа дошло је до повлачења треће транше у износу од милион и 200 хиљада евра, која је исплаћена добављачима по плану, а такође очекујемо и уплату четврте транше кредита у циљу реализације пројекта проширења Трафостанице Србобран.

**Како тече реализација репрограма дуга са ЕПС-ом?**



**Уведен је нов њрисуиу ѡрочесу ѡланирања, ѡо ѡозицијама ѡлана уѡврђена је и временска динамика ѡрошења средсѡава, шѡо је довело до ефикасније уѡрављања финансисѡким ѡоѡенцијалом ѡрезуећа**

грађевинског дела далековода, очекује се и њено значајно повећање.

**Каква је ситуација са кредитним обавезама ЈП ЕМС?**

Коришћене кредита ЕИБ-Ц, чија намена је унапређење мреже за пренос електричне енергије у вредности од 24,5 милиона евра, у овој години се наставља на бази потписаног анекса кредита од 2. јула. Крајњи рок за коришћење кредита је продужен у

Реализација репрограма дуга са ЕПС-ом, односно са привредним друштвима (ЕД - Београд, ЕД Центар Крагујевац и ЕД Југоисток Ниш), са којима имамо потписан уговор о репрограму дуга (са укупним износом од три милијарде и 100 милиона динара на крају новембра 2012. године), а која се врши од 1. јануара ове године, измирује се редовно према предвиђеном плану, тако да је стање дуга тренутно готово две милијарде и 600 милиона динара.

**Каква су предвиђања за период пред нама?**

И у будућности ћемо, природно, бити оријентисани ка постизању што бољих финансијских резултата. И поред кризе, уз кораке које смо предузели да унапредимо пословање и рад учинимо ефикаснијим и транспарентнијим, имамо реалне основе да будемо оптимисти. •

# Изградња ТС 400/110 kV Београд 20

*Услов енергетске сигурности и  
привредног развоја Београда*

Трансформаторска станица 400/110 kV Београд 20, један је од најважнијих пројеката који се гради у главном граду.

Изградња нове трансформаторске станице Београд 20 је значајна за цео електроенергетски систем Србије, а посебно за Београд јер ће омогућити сигурну, поуздану и квалитетну испоруку електричне енергије у главном граду и створити услове за убрзан привредни и економски развој.

Одлука о изградњи те Трансформаторске станице донета је још пре 30 година, радови су почели 1998. године, а максимално су интензивирани почетком 2013.

Завршено је подизање цевних сабирница, струјних трансформатора и попречних веза у спојним пољима у разводним постројењима 110 kV и 400 kV, завршена је нивелација носача апарата и носача цевних сабирница, монтирани су сви пантографски растављачи у РП 400 kV, извршена је монтажа растављача у РП 110 kV, завршено је фарбање челичне конструкције у РП 400 kV и РП 110 kV, у току је монтажа примарних цевних веза, при крају монтажа струјних мерних трансформатора, постављени су подразводи у релејним кућицама, положени каблови за напајање подразвода, и друго. Завршетак радова 110-киловолтне стране планира се до краја 2014. године, а 400 kV стране до августа 2015. године, када се цела ТС са прикључним далеководима пушта у погон. Евалуирају се понуде по спроведеном међународном тендеру за опрему заштите и управљања. Реализују се радови за правце прикључних далековода 110 kV од Београда 20 ка Београду 3 и Београду 19. Обављени су земљано-бетонски радови и подигнути стубови. У току је набавка цевних стубова за два двосистемска далековода од Београда 20 до Београда 1, уговорени су радови за те далековеде и проводи се тендер за изградњу 400 kV далековода за напајање ТС Београд 20. •



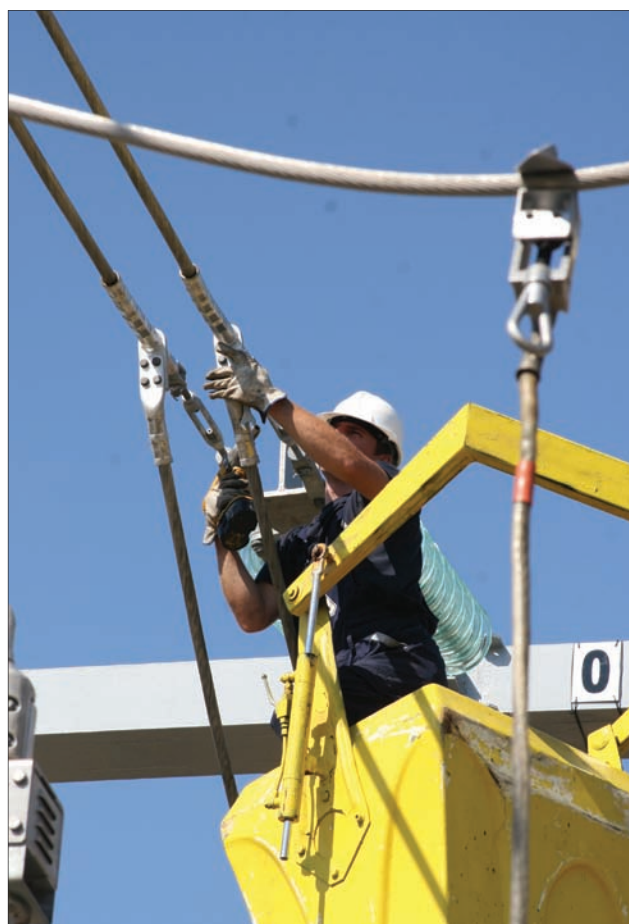




**МИНИСТАРКА МИХАЈЛОВИЋ У ОБИЛАСКУ ТС БЕОГРАД 20**

О значају пројекта ТС Београд 20 сведочи и посета министра енергетике, развоја и заштите животне средине проф. др Зоране Михајловић локацији изградње средином јула. Присутни били и тадашњи градоначелник Драган Ђилас, в.д. генералног директора ЈП ЕПС Александар Обрадовић, директор Електродистрибуције Београд Зоран Рајовић и председник Управног одбора ЈП ЕПС др Аца Марковић, а домаћин је био генерални директор ЈП ЕМС Никола Петровић.

- Трафостаница и прикључни далековод имају огроман значај за Београд и сасвим сигурно представљају услов енергетске безбедности Београда. Немогуће је размишљати о развоју и привреди главног града без ове Трафостанице, - рекла је министарка Михајловић приликом обиласка.



# Изванредан значај организованог тржишта

Највећа корист за ширу заједницу формирање поуздане референтне тржишне цене, која ће представљати јасан економски сигнал, а тиме и основни предуслов за успостављање подстицајног инвестиционог оквира, и то не само у области енергетике, већ и у осталим областима привреде. – Значајан допринос ЈП ЕМС развоју неопходног правног оквира



Милош Младеновић, корпоративни директор за међународне и регулаторне односе у ЈП ЕМС, истиче четири области у којима је у протеклих дванаест месеци било много активности, а у првом реду активности у успостављању организованог тржишта електричне енергије:

- Организовано тржиште електричне енергије (SEEPEX), као пројекат великог националног и регионалног значаја, захтева, како у фази припреме, тако и у фази имплементације, активно учешће свих најважнијих заинтересованих страна присутних у електроенергетском сектору, а нарочито Министарства енергетике, АЕРС, ЈП ЕМС, ЈП ЕПС, осталих учесника на тржишту електричне енергије. У протеклом периоду дефинисан је концепт успостављања организованог тржишта електричне енергије и договорен

концепт сарадње са EPEX SPOT. У марту 2013. године потписано је Писмо о намерама између ЈП ЕМС и EPEX SPOT у циљу остваривања сарадње у погледу анализе потребних активности и размене информација неопходних за стварање основе за оснивање националног и регионалног организованог дан-унапред

**Организовано тржиште електричне енергије (SEEPEX), као пројекат великог националног и регионалног значаја, захтева активно учешће свих најважнијих заинтересованих страна присутних у електроенергетском сектору**

тржишта електричне енергије. Током године одржано је више састанака са EPEX SPOT на којима је учвршћен висок ниво разумевања и дефинисана обострана заинтересованост за заједнички наступ путем стратешког партнерства или формирањем заједничке компаније. Успостављена је прелиминарна сарадња са ЕСС и ЈУБМЕС банком у циљу формирања клириншке куће у Србији која би се бавила пословима финансијског поравнања на организованом тржишту електричне енергије.

На Атинском форуму, одржаном јуна 2013, SEEPEX је подржан као пилот пројекат за регион ЈИЕ и нуклеус будуће регионалне берзе електричне енергије. Успостављена је прелиминарна сарадња са НУРХ (мађарска берза) и размотрени су модалитети будуће сарадње – од стратешког партнерства до међусобно

избалансираног учешћа у власничким структурама HUPX и SEEPEX због оптимизације пословања и лакшег заједничког наступа. Договорене су даље имплементационе активности са МЕРЗ везано за припрему одлуке Владе о успостављању стратешког партнерства ЕМС – EPEX SPOT, са циљем успостављања пуне функционалности SEEPEX у трећем и четвртном кварталу 2014. Припремљена драфт верзија Полазних основа за успостављање организованог тржишта електричне енергије у Републици Србији и региону ЈИЕ и драфт Business Plan SEEPEX.

По садашњим сагледавањима и планираној динамици, ЈП Електро mreжа Србије ће, на најефикаснији и најоптималнији начин и у сарадњи са потенцијалним партнерима, током 2014. године спровести све неопходне активности због успостављања организованог тржишта (берзе) електричне енергије, а са циљем да организовано тржишта почне функционисати у свом пуном капацитету до краја трећег квартала 2014. године. Ради бољег разумевања проблематике, важно је рећи да се појам организованог тржишта (берзе) електричне енергије, пре свега, односи на успостављање дан-унапред тржишта које би се у почетку односило само на балансну област Србије, а коме би се касније, имплицитним аукцијама, односно, увезивањем трговине с преносним прекограничним капацитетом, и уз евентуално укључивање у власничку структуру респектабилних стратешких партнера из ЕУ и региона, могли придружити и потенцијални учесници из суседних земаља.

Усвајањем Закона о енергетици из 2011. године, дефинисан је одговарајући правни оквир, а такође су, у међувремену, дефинисани и модел дан-унапред тржишта, као и спецификација неопходних сервиса (имплементација и оперативни рад тржишне платформе, одржавање система, „market clearing“ функција, итд), који ће у процесу успостављања организованог тржишта морати да буду набављени од стране релевантних пружалаца ових услуга, тј. од неке од релевантних берзи електричне енергије у Европи. Треба нагласити и да је предложени концепт успостављања организованог тржишта електричне енергије у Србији, као потенцијалног нуклеуса за будуће јединствено регионално дан-унапред тржиште, у потпуности у складу са усвојеним европским моделом тржишта, као и Акционим планом за

успостављање регионалног тржишта електричне енергије у Југоисточној Европи, са чијом применом се већ кренуло у оквиру институција Енергетске заједнице југоисточне Европе и ENTSO-E регионалне групе. ЈП Електро mreжа Србије је својим активним приступом и водећом улогом својих представника у релевантним регионалним и ENTSO-E телима успела да SEEPEX и званично наметне као регионални прилот-пројекат, што је и озваничено кроз закључке 18. Атинског

### *ЈП Електро mreжа Србије је својим активним приступом успела да SEEPEX и званично наметне као регионални прилот-пројекат*



форума, одржаног 15. и 16. јуна 2013. године. Одредбама Закона о енергетици ЈП ЕМС има надлежност да спроводи у пуном капацитету све неопходне имплементационе активности (које су у финалној фази), а први наредни неопходни корак који ће омогућити оснивање оператора тржишта као независне компаније је да Влада Републике Србије спроведе конкретне кораке и донесе неопходне мере у том правцу, на чему се увелико ради и што се може очекивати до краја ове године. Као што је познато, у Европској Унији је као Циљни модел за дан-унапред тржиште прекограничних капацитета усвојен концепт тзв. имплицитних

аукција, и то применом модела „спајања тржишта по цени и количини“ (Price Market Coupling). Осим тога што коришћење тог модела доприноси ефикасном коришћењу и максимизацији расположивих прекограничних капацитета на дан-унапред временском оквиру, он истовремено, кроз формирање релевантне референтне цене, представља и основу за ефикасно функционисање тржишта на другим временским оквирима, а, пре свега, на дугорочном. На основу релевантне легислативе дефинисане тзв. Трећим енергетским пакетом ЕУ и тог Циљног модела, траје припрема обавезујућих Мрежних правила на нивоу Европске Уније, а такође је, на нивоу Југоисточне Европе и под окриљем Уговора о оснивању Енергетске заједнице, на истим основама припремљен и

тзв. „Регионални акциони план за успостављање јединственог тржишта у региону ЈИЕ“. Имајући све то у виду, припремљен је и концепт даљњег ширења SEEPEX на регион и спајања са суседним тржиштима. Наиме, након успостављања SEEPEX и почетка функционисања организованог тржишта електричне енергије у Републици Србији, предвиђено је да се у најкраћем могућем року формализују већ започете активности на спајању тржишта са суседним тржиштима у региону, а пре свега са HUPX као првим потенцијалним партнером. Та сарадња се може огледати, како у заједничком наступу према постојећим

пан-европским иницијативама за успостављање јединственог европског тржишта електричне енергије (PCR иницијатива), тако и у осталим видовима стратешког партнерства.

Успостављањем ликвидног и ефикасног организованог тржишта електричне енергије, Србија ће се и формално позиционирати као централно место (тзв. "hub") за трговину електричном енергијом у региону, што ће, како је такође наглашено.

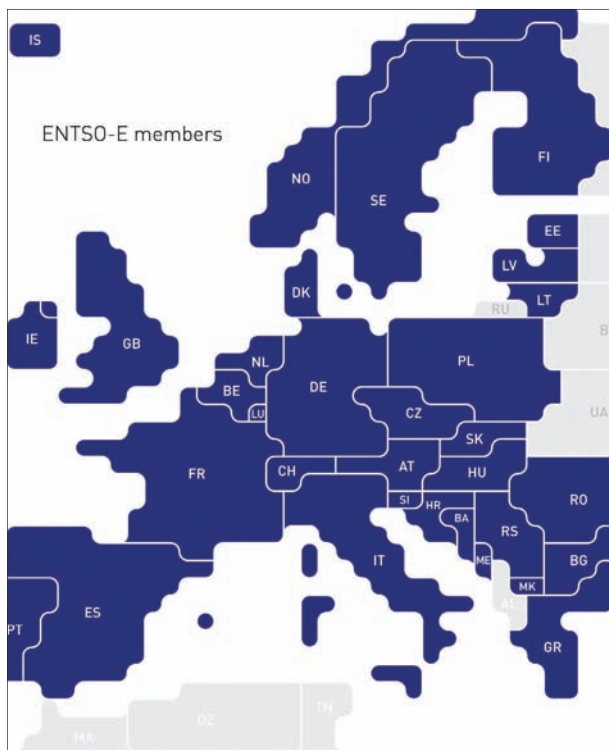
Успешна имплементација организованог тржишта електричне енергије у Србији и региону би собом донела бројне предности, како за Републику Србију и локалну заједницу тј. локалне интересне стране, тако и за све учеснике на тржишту (снабдеваче и купце).

Највећу корист за ширу заједницу представља, свакако, формирање робусне и поуздане референтне тржишне цене, која ће представљати јасан економски сигнал, а тиме и основни предуслов за успостављање подстицајног инвестиционог оквира, и то не само у области енергетике, већ и у осталим областима привреде, објаснио је Младеновић и додао: - Такође, као један од битних бенефита издваја и се брзо и ефикасно успостављање сложене инфраструктуре уз мање ангажовање ресурса и умањен ризик, што би собом донело и ниже оперативне трошкове, висок ниво транспарентности, приступ широком спектру искустава, практичних знања и ресурса, као и регионално позиционирање и подстицај европским интеграционим процесима. Што се тиче учесника на тржишту, тј. снабдевача и ЈП ЕПС као потенцијалног „market maker“-а који ће узети активно учешће у трговини на организованом тржишту, SEEPEX ће пружити услугу ефикасне и кориснички оријентисане пословне инфраструктуре, омогућити једноставан приступ тржишту у целом региону, удруживање ликвидности, а самим тим и већу финансијску сигурност и смањење ризика, знатно смањење трошкова, као и широк дијапазон портфолио услуга високог квалитета на тржишту електричне енергије. То ће, посредно, донети користи и купцима услед смањивања трошкова снабдевања, а самим тим и ниже продајне цене електричне енергије, како са становишта самог енергетског портфеља, тако и са становишта ефикаснијег балансирања и смањивања трошкова балансног механизма.

Разматрајући улогу и допринос развоју неопходног правног оквира директор Младеновић истиче: - Интензивно

се радило на изради примарне и секундарне легислативе а то значи да је завршен рад на подзаконским актима везаним за ОИЕ. Започели смо израду Правилника о гаранцијама порекла (радну верзију израдио ЈП ЕМС и доставио МЕРЗ) – иницијални састанак одржан 5. јула, достављени додатни коментари ЈП ЕМС и план је да се Правилник усвоји до краја године. Усвојен је и ступио је на снагу Правилник о енергетској дозволи – у јулу су били интензивне активности и састанци са представницима МЕРЗ и инвеститорима поводом третмана прикључка. Завршен

### Посредно, користић ће имаћи и купци услед смањивања трошкова снабдевања, а самим тим и ниже продајне цене електричне енергије



је финални текст и усвојена је на Влади Уредба о условима испоруке. Достављен је предлог са детаљно образложеним предлозима за измену и допуно Закона о енергетици, а интензивне активности су у току.

Посебно деликатан посао били су билатерални преговори са Приштином, а Младеновић истиче: - Током читавог периода трајале су врло интензивне активности на том пољу да би, на састанку 8. септембра 2013, у Бриселу био постигнут договор. Тренутни

пресек стања је следећи: Постигнут договор по питању снабдевања/дистрибуције за север КиМ – посебан ентитет надлежан за снабдевање и „дистрибутивни сервис“ за четири српске општине на северу КиМ, са МЕРЗ договорена ефикасна трансформација ЈП Електрокосмет у нову одрживу компанију, као и начин финансирања ХЕ Газиводе у транзиционом периоду; Билателарни технички споразум ЕМС – КОСТТ ће бити усаглашен у року од 3 месеца; Договорена реконекција ТС Вач са осталим делом преносног система КиМ; питање запослених у ТС Вач за сада амортизовано и избачено из текста споразума; Хидро-систем Газиводе ће се разматрати у пакету са имовином; Формирана имплементациона група у оквиру МЕРЗ – одржан иницијални састанак и договорене приоритетне активности у наредном периоду (први приоритет финансирање ХЕ Газиводе и формирање одрживе компаније на северу КиМ); Договорене су даље активности у оквиру ЈП ЕМС – у току је припрема билателарног техничког споразума са КОСТТ, као и припрема платформе за режим рада на КиМ у наступајућој зимској сезони

Изванредно важне биле су и међународне активности што подразумева и активности представника ЈП ЕМС у ENTSO-E, а директор Младеновић наводи их таксативно. Међутим, сасвим узгредно је поменути изузетно ојачану позицију и присуство ЈП ЕМС у ENTSO-E његовим избором у ENTSO-E Одбор (Board): - Извршено је поновно сагледавање и одређене промене представника ЈП ЕМС у радним групама ENTSO-E у складу са новом организацијом и кадровским променама. Успостављена је добра сарадња са новим директором Секретеријата Енергетске заједнице у Бечу, а на Атинском форуму актуелне иницијативе ЈП ЕМС подржане од стране свих учесника. Договорена је и интензивнирана сарадња са MAVIR у погледу израде нове интерконеције. Интензивирани су активности на успостављању заједничких билателарних аукција прекограничних капацитета са суседним ТСО. Покренута је иницијатива ЈП ЕМС за оснивање Центра за координацију ТСО-ова у Југоисточној Европи (CIMAS) процедура кроз институционализовање постојећих RSCI – на нивоу ENTSO-E RG SE номиновани CORECO, TSC и ЕКС) и актуелизован је пројекат UA-MD интерконеције. •



# Дванаест успешних месеци нової ПОСЛОВАЊА

- Уведен сисџем ѓрађења кључних индикатора ѓословања (KPI)
- Уведен ѓословно-информациони сисџем САП
- Акџивно учешџе у изменама законскої оквира, и џо:
  - Закона о енереїџици
  - Кривичної законика
  - Закона о ѓланирању и изџрадњи
  - Правилника о раду ѓреносної сисџема
  - Закона о мрежама
  - Предлоїа Закона о Трансбалканском коридору
  - Закона о ѓосебним условима за уџис ѓрава своїне

## ИНВЕСТИЦИЈЕ И СТРАТЕГИЈА:

- Новом пословном политиком ЈП ЕМС обједињени су Центар за инвестиције, Центар за стратегију и Центар за управљање пројектима и формирана дирекција за инвестиције и стратегију.
- Развија се пројекат Трансбалканске магистрале за пренос електричне енергије "Trans-Balkan Power Corridor" - убрзане активности и сарадња с румунском страном на пројекту изградње двоструког 400 KV далековода од Панчева до румунске границе.
- Значајно убрзана реализација изградње 400 KV трафостанице „Београд 20" - из реализованих око 25% прешло се у фазу значајне изграђености - преко 80%.
- Максимално интензивирани радови на изградњи нове трансформаторске станице „Врање 4" - испоручено је око 95% укупне опреме због чега се овај пројекат од стране Делегације Европске уније (ДЕУ) третира као најквалитетније вођен пројекат донације ДЕУ.

- Закона о леїализацији објектаџа
- Закона о ѓланирању и изџрадњи,
- Закона о своїни
- Подзаконских актаџа о обновљивим изворима енереїје
- Правилника о ѓаранцијама ѓорекла
- Уредбе о условима исџоруке
- Правилника о енереїџској дозволи...
- Уредби о условима исџоруке и снабдевања елекџтричном енереїјом
- Правилника о криџеријумима за издавање енереїџске дозволе
- Закона о раду
  - Реализована нова сисџемаџизација радних месџа
  - Усџешно реализован нови Колекџивни уџовор

- Приведен у фазу интензивне градње изузетно значајан пројекат напајања електричном енергијом ТС „Фиат аутомобили Србија".
- Реализује се реконструкција 400 KV и 220 KV далековода на прелазу Дунава код Београда.
- Значајно унапређене инвестиционе активности на додатних 7 трафостаница и 6 110 KV далековода.
- Израђена нова процедура за управљање пројектима.
- Остварен важан технички допринос развојем нове фамилије далеководних стубова.
- Интензивирани рад на кабловским водовима 110 KV у Новом Саду и Нишу.
- Остварена реализација плана инвестиција за првих 6 месеци 2013. износи 33 %.
- Од ЕУ добијена донација од 850 хиљада евра за израду Регионалне студије изводљивости 400 KV интерконекције између Србије, Црне Горе и Босне и Херцеговине.

### УПРАВЉАЊЕ И ТРЖИШТЕ:

Успешно испуњење свих обавеза које проистичу из Правила о раду тржишта електричне енергије.

- Успостављен је регистар балансно одговорних страна у регулационој области ЈП ЕМС.
- Отворено је балансно тржиште електричне енергије, засновано на потпуно тржишним принципима и реализована успешна примена балансног механизма, што је условило нов начин приступа послу у диспечерским центрима.
- У току је решавање двоструког снабдевања Косова и Метохије, које је стварало вишак енергије у интерконекцији и уведена је посебна компензација у сарадњи са ЕПС-ом, АЕРС и Министарством.
- На границама Србија - Мађарска и Србија - Румунија организоване су заједничке аукције за расподелу 100% расположивог прекограничног преносног капацитета, док је на осталим границама ЕМС самостално спроводио расподелу 50% расположивог прекограничног преносног капацитета.
- Постигнут договор са операторима преносних система Бугарске и Хрватске о организовању заједничких аукција у 2014. години.
- Укупни губици у преносном систему су у периоду јануар-септембар 2013. године износили 781 GWh или 2,42%, што је за 44 GWh мање од билансираних губитака за овај период.
- Започето унапређење Пупиновог SCADA система којом је предвиђено увођење напредних енергетских апликација.
- У сарадњи са „Swissgrid“-ом установљени су компензациони програми којима је омогућено да ЦГЕС постепено врати неовлашћено преузету енергију.
- Иницирано оснивање регионалног центра за Југоисточну Европу у Београду, који ће, по угледу на европске регионалне центре, пружати подршку при изради и верификацији модела, анализа сигурности и координације рада суседних оператора преносних система.
- Аутоматизована израда 24 DACF (Day Ahead Congestion Forecast) модела, који ће се користити за унапређење сигурности рада система, планирање рада система и планирање губитака.
- Почетак реализације сопствене прогнозе потрошње на основу и њено увођење у план рада електроенергетског система и започете припреме за реализацију прогнозе губитака.

### ПРЕНОС ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ:

- Реализовано одржавање 430 далеководних траса свих напонских нивоа.
- Извршени радови на 172 енергетска трансформатора у власништву ЈП ЕМС.
- Ефикасно санирани све хаварије.
- Обављен фабрички пријем опреме за нову трансформаторску станицу 400/110 KV „Врање 4“.
- Успешно окончан прелазак 110KV трансформаторских станица у привредна друштва за дистрибуцију електричне енергије.
- Урађен захтев за измену законских прописа за заштиту од нејонизујућег зрачења.

- Континуирано се ради на функционалном испитивању, интерним техничким прегледима и пуштању у погон елемената ЕЕС у трансформаторским станицама које се реконструишу.
- Припремљена 22 показатеља успешности рада оператора преносног система.
- Израда 35 процедура и упустава које су важне за рад Електромереже Србије

### ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИЈСКИ ПОСЛОВИ:

- ЈП ЕМС је ликвидно Предузеће које измирује на време све обавезе из пословања по дугорочним кредитима према држави и добављачима.
- У првих шест месеци пословања 2013. године ЈП ЕМС је остварио позитиван бруто резултат пословања од 425 милиона динара, што је за 320 процената више у односу на остварени резултат у истом периоду претходне године.
- Нето резултат пословања у првих шест месеци 2013. године је већи за 289 милиона динара у односу на тај период претходне године.
- Остварени пословни приход у првој половини 2013. године већи је за милијарду и 293 милиона динара у односу на прошлу годину.
- У првих шест месеци пословања ове године ЈП ЕМС је остварио позитиван резултат из пословних односа у износу од 109 милиона динара и позитиван резултат из финансијских односа 404 милиона динара.
- Централизоване финансијско пословање.
- Обезбеђена боља контрола токова документације.
- Уведен нов приступ процесу планирања.
- Утврђена временска динамика трошења средстава.
- Израђена Процедура планирања којом су дефинисане надлежности организационих јединица над појединачним позицијама плана.
- Уведен систем праћења 43 кључна индикатора пословања.
- Постигнуто ефикасније управљање финансијским потенцијалима Предузећа.
- Уведена методологија израде Cost - benefit анализе инвестиционих пројеката.

### МЕЂУНАРОДНИ И РЕГУЛАТОРНИ ОДНОСИ:

- Дефинисан концепт успостављања организованог тржишта електричне енергије, договорен концепт сарадње са ЕРЕХ 5POT и организовано тржиште електричне енергије (5EEREX) озваничено као регионални пилот-пројекат.
- Интензивирани односи са Операторима преносних система у региону.
- Активно учешће у раду Европске асоцијације Оператора преносних система, регионалним E1CT50-E телима.
- Учествовање у бриселским преговорима у области енергетике.



### **ПРАВНИ И ОПШТИ ПОСЛОВИ:**

- ЕМС међу првима ускладио Оснивачки акт и пословање с новим законом о јавним предузећима.
- Припремљен нови Статут.
- Поднете полазне основе за корпоративизацију ЕМС - прелазак ЕМС из јавног предузећа у акционарско друштво.
- У сарадњи са ЈП ЕПС, ЕМС покренуо иницијативу за доношење закона о успостављању права својине оператора преносног и дистрибутивног система на мрежама.
- Иницирана допуна Кривичног законика за поштравање кривичне одговорности за оштећење и уништење објеката ЕМС - измене и допуне Закона су у скупштинској процедури
- Регулисан имовинско-правни статус и креирана база објеката ЕМС - 6 разводних постројења, 27 трафо-станица и 563 далековода, од чега 53 на Косову и Метохији.
- Поднет захтев ресорном Министарству и Дирекцији за имовину за доношење посебног акта Владе Републике о успостављању права својине ЈП ЕМС на пословном простору, становима и одмаралиштима ЕМС.
- Споразумом о размени пословног простора са ПД Електровојводина обезбеђена функционална обједињеност пословања ЕМС у Новом Саду.
- Одлуком о преносу 53 трафо-станице на Републику Србију и предлогом Закључка Владе Републике Србије покренут поступак разграничења преносног и дистрибутивног система на основу допуне Закона о енергетици и Закона о јавној својини.
- Након 30 година легализован објекат Диспечерског Центра у Војводе Степе Београд - објекат од стратешког значаја за ЕМС и Републику Србије.
- Иницирана измена Одлуке о накнади за коришћење грађевинског земљишта Београд којом је обавеза коришћења земљишта у Обреновцу смањена за 70%.
- За потребе поступка сертификације ИМС и добијања међународно признатих сертификата ISO 9001; ISO 14001 i OHSAS 18001 сачињено 9 процедура.
- Решени имовинско-правни односи на земљишту за изградњу 75% далековода и трафостаница.

### **КОМЕРЦИЈАЛНИ ПОСЛОВИ:**

- Оперативно спровођење јавних набавки ефикасније за 212%.
- План набавки најсистематичнији до сада.
- У првих девет месеци 2013. године покренуто укупно 293 поступака јавних набавки, што чини око 90 посто набавки из Плана, који се реално могу реализовати у текућој години.
- Урађени модели конкурсних документација за све врсте поступака јавних набавки.
- Укинута процедуре које су успоравале процесе.
- Први пут урађена анализа залиха у магацинима и обавезна провера расположивости залиха пре покретања поступака набавки.
- Уведена Упутства за покретање интерних наруџбеница, Процедуре пријема, складиштења и издавања робе, Упутства за означавање робе у магацину, Правилника о комисији за јавну набавку, Процедуре набавке од повезаних привредних друштава и Финансијске политике уговарања у предузећу.

### **ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ:**

- Реорганизацијом створени услови за ефикасније функционисање ИКТ организационе јединице.
- Урађена ревизија ИТ система и побољшана његова безбедност.
- Урађена анализа и детекција ИКТ функција у осталим организационим јединицама.
- Сертификована ревизорска институција спровела ревизију ИТ система по међународној Cobit методологији.
- Отклоњен 31 „црвени“ налаз високог ризика за пословање Предузећа.
- Израда плана за консолидацију система и превенцију будућег појављивања ризика.
- Израда и имплементација правилника, процедура, политика и радних инструкција планирање и праћење ИКТ активности.
- Стварање интегрисаног информационог система и увођење нових технологија, попут BI (Business Intelligence).
- Израда модерног Интернет портала и веб-сајта.
- Консолидација доменске инфраструктуре.
- Унапређење самостално развијених апликација.
- Адаптација НДЦ сервер сале.
- Развој БЕЗРА апликације за потребе Сектора безбедности и здравља на раду.

### **ЉУДСКИ ПОТЕНЦИЈАЛИ:**

- Израђени Правилник о систематизацији радних места са описима послова, Правилник о унутрашњој организацији ЈП ЕМС и Правилник о врстама послова.
- Израђена Процедура за обуке запослених.
- Организоване едукације, од техничке обуке из области преноса електричне енергије, преко ИТ обука, до курсева енглеског језика.
- Одржавани тренинзи пословних вештина руковођења и комуникације, као и тим-билдинг тренинзи.
- Оформљена Стална Комисија за пријем нових запослених у радни однос, премештај и унапређења.
- Објављен јавни конкурс за попуњавање радних места у Дирекцији за управљање и тржиште и Центру за инвестиције, на којем је учествовало 160 кандидата.
- Уведен систем тестирања и више кругова селекције на конкурсима.
- Обављен важан посао преласка 57 запослених на ТС 110 KV у Привредна друштва за дистрибуцију електричне енергије.
- Извршена комплетна ревизија школовања као и ревизија појединачних правних аката – уговора о обавезивању запослених који се упућују на стручно усавршавање.
- Успостављена сарадња са Центром за развој каријере Београдског универзитета и Националним одбором за међународну размену студената ИАЕСТЕ.
- Организована стручна пракса 12 студената техничких факултета и ФОН-а.
- До краја 2013. године укупан број моторних возила у ЈП ЕМС износиће 338, што је за 71 мање од укупног броја моторних

возила на крају претходне године.

– Укупна уштеда која је остварена продајом 93 возила у 2013. Години износи 19. 444. 626, 85 динара.

### ИНТЕРНА РЕВИЗИЈА:

- Усвојено 80 % препорука Интерне ревизије, што је висок просек и по међународним стандардима.
- Реализоване 4 ревизије.
  - система финансијског пословања
  - рада комисије за јавне набавке
  - система канцеларијског и архивског пословања
  - управљања техничком документацијом електроенергетских објеката ЕМС
- Реализоване ревизија пословања ПД Електроисток Пројектни биро.

### БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ:

- Постигнут висок ниво безбедности на раду.
- Објављена Безбедносна полиса ЈП ЕМС.
- Координација свих активности с једног места.
- У протеклој години, приликом ремонта далеководних мрежа дужине 8.047 километара и 289 високонапонских поља у трафостаницама, често у отежаним условима рада, забележена само једна тежа повреда на раду.
- Уведене редовне инспекције и едукације запослених у ЈП ЕМС и трећих лица која изводе радове на објектима Предузећа.
- Факултет за Безбедност ангажован да уради процену ризика за све објекте и инфраструктуру ЈП ЕМС.
- Урађен нови безбедносни дизајн за све трафостанице које се граде.
- Иницијатива за допуну кривичног законика РС, којом би запрећене казне за оштећења и нападе на електроенергетске објекте биле значајно строже.
- Одржана три семинара обуке за диспечере, који су обухватили 50 полазника и седам семинара обуке за руководиоце радова које је похађало више од 450 полазника.

### УПРАВЉАЊЕ КВАЛИТЕТОМ:

- Усвојена Политика квалитета, заштите животне средине и заштите здравља на раду.
- Формирана документациона основа интегрисаног система управљања с више од 120 новоизрађених докумената.
- Оспособљен тим од 30 интерних проверивача за споровођење интерних провера интегрисаног система управљања.
- У току је поступак сертификације ИМС и добијања међународно признатих сертификата о усаглашености са захтевим стандарда ISO 9001; ISO 14001 i OHSAS 18001.
- Акредитовано контролно тело за контролисање и оверу бројила електричне енергије.

### ПРИВРЕДНА ДРУШТВА:

#### ЕЛЕКТРОИСТОК-ИЗГРАДЊА

- Привредно друштво у протеклих дванаест месеци пословало уз добит.
- Радови на одржавању 12 далековода.
- Санирани хаварије и предхаваријска стања на осам далековода.
- Уговарани послови за трећа лица, најважнији реконструкција ТС 110/35 KV Бар, реконструкција 110 KV постројења у Термоелектрани Колубара и победа међународном тендеру у Бугарској - Реконструкција и одржавање ТС 400/220/110 KV Пловдив.
- Стручним оспособљавањем и усавршавањем запослених, Друштво се у протеклој години додатно афирмисало и ојачало своју позицију на тржишту услуга.
- Набављене нове вучно-кочичне машине и нови алати.
- Започета производња челично-решеткасте конструкције далековода на новој CNC машини.
- ПД добило сертификат и увело у примену интегрисан систем менаџмента, QMS, EMS и OHSAS.

#### ЕЛЕКТРОИСТОК-ПРОЈЕКТНИ БИРО

- Профит Друштва има значајан пораст у односу на претходни период.
- ПД за годину израдило и испоручило више од 800 свезака пројектне документације.
- Значајни послови пројектовања 35 електроенергетских објеката.
- Осим за оснивача, рађено и за наручиоце из земље (Електровојводина, ЕДБ, Центар Крагујевац, Југоисток Ниш, Енергомонтажа, Енергопројект, ЈП Колубара) и иностранства (Електропренос, ЕЛНОС, Halcrow, Siemens).
- Уведен систем менаџмента квалитета ISO 9001: 2008.
- Пројектни биро, колективни члан међународног комитета CIGRE, а два запослена су чланови међународних радних група.

### ДРУШТВЕНА ОДГОВОРНОСТ:

- Реализована помоћ најугроженијим деловима становништва.
- Спонзорисан пројекат „Научна револуција“ Факултета техничких наука.
- Донирана средства за изградњу споменика Николи Тесли у Њујорку.
- Израђено игралиште у Калуђерици.
- Спонзорисан фестивал EXIT.
- Остварен активан однос према заштити животне средине, захтев за измену законских прописа за заштиту од нејонизујућег зрачења, едукација становништва у тој области.





# Нема предаха за џравнике

Извршни директор за правне и послове људских ресурса Тамара Црвеница, особа је која нема много слободног времена. То није чудно, јер у Предузећу попут нашег, нема простора за опуштање када је реч о правним и општим пословима. Ипак, директорка Црвеница успела је да одвоји мало времена за разговор о томе шта је урађено и какви су помаци направљени у претходној години, колико је на тој одговорној позицији.

- У центрима којима руководим заиста се ради „пуном паром“ било да је реч о редовним активностима, било да је реч о нестандартним задацима, какви често искрсну. Оно што је сигурно, свакој обавези прилазимо максимално одговорно и трудимо се да је обавимо што ефикасније, - каже на почетку Тамара Црвеница.

Директорка Црвеница као важан задатак наводи активности запослених у Центру за правне послове у законодавној области: - Наши запослени су, у сарадњи са стручним службама, пре свега Дирекцијом за пренос, Центром за стратегију и инвестиције, као и експертом за безбедност, учествовали и учествују у изради измена и допуна бројних закона. Реч је о законима који имају утицаја на различите аспекте пословања нашег Предузећа, а циљ измена и допуна јесте унапређење пословања, снижење финансијских обавеза и спречавање штете, - каже она. Покренута је иницијатива за преиспитивање одредби Закона о шумама који предвиђа плаћање накнаде у износу десетоструке вредности шуме, учествовало се изради Закона о посебним условима за упис права својине на објектима изграђеним без грађевинске дозволе, Правилнику о критеријумима за издавање енергетске дозволе, Уредби о условима испоруке електричне енергије, а тренутно се интензивно ради на изменама и

*Свакој обавези  
прилазимо  
одговорно и  
трудимо се  
да будемо  
максимално  
ефикасни,  
- каже  
Црвеница*



## „РЕШЕНИ“ ДАЛЕКОВОДИ ЗА ТС БЕОГРАД 20

Директорка Црвеница нарочито је поносна на чињеницу да су решена спорна имовинско-правна питања у вези прикључних 110 и 400-киловолтних далековода за нову Трансформаторску станицу Београд 20, чиме је направљен велики помак у реализацији тог пројекта, која траје готово три деценије.

допунама Закона о енергетици.

Тамара Црвеница посебно истиче иницијативу за доношење Закона о мрежама, на основу којег ће се створити правни оквир за успостављање права својине Оператора преносног система над електроенергетским преносним објектима.

ЈП Електромрежа Србије, као и остала јавна предузећа, има обавезу корпоративизације, која представља промену правне форме ЈП у акционарско друштво. Корпоративизација подразумева успостављање јаснијих односа са оснивачем, Републиком Србијом (која је и даље власник), јаснији капитал-оквир

(власништво над електроенергетским објектима и преносним системом), као и промену унутрашње организације, и у том циљу је ресорном министарству достављен предлог полазних основа за корпоративизацију, чије се усвајање очекује- наглашава Црвеница. – Један од услова за успостављање корпоративно организованог предузећа су прецизни податци о томе шта чини имовину ЈП ЕМС, а како би се тај услов остварио, формиране су радне групе правника, како из Дирекције, тако и из погона, које су пописале непокретности (пословне зграде, станове, одмаралишта, и друго) и електроенергетске објекте (трансформаторске станице,

далеководе, разводна постројења) којима ЕМС располаже, и прикупиле расположиву документацију.

За не-енергетске објекте поднети су захтеви за упис права својине надлежним катастрима, а за енергетске објекте се чекају нова законска решења која то треба да омогуће. Тим полисом објеката извршена је одједна од обавеза прописана Законом о јавној својини, а превходно је завршен велики посао и створена је база имовинско-правних података каква до сад није постојала у нашем Предузећу, каже директорка Тамара Црвеница и додаје да су за све објекте поднети захтеви за издавање потврда о званичном упису (евиденцији) у регистру Дирекције за имовину.

– Регулисан је имовинско-правни статус на великом броју објеката нашег Предузећа, тако што је извршена промена уписаног корисника у јавним књигама са трећих лица на ЈП ЕМС, а извршена је и легализација објекта Националног диспечерског центра у Војводе Степе.

Један од важних задатака било је и усклађивање пословања ЈП ЕМС са новим Законом о јавним предузећима. – Извршена је измена Оснивачког акта, што је била наша обавеза, и израдили смо нови Статут Предузећа. Сагласном новом Закону о јавним предузећима и Статуту, ЈП ЕМС ће имати Надзорни одбор, генералног директора и Извршни одбор који ће чинити извршни директори, а Центар за правне послове ће у прописаним роковима спровести све потребне активности везане за регистрацију и обезбеђивање свих потребних правних предуслова за отпочињање несметаног рада и функционисања нових органа.

Центар за правне послове бави се и правним односима са садашњим и будућим корисницима преносног система. Период иза нас обележио је и повећан број инвеститора у ветропаркове, са којима треба регулисати услове и начин прикључење њихових објеката на преносни систем. – У том циљу, у сарадњи са Центром за инвестиције и стратегију осмислили смо концепт за реализацију захтеваних прикључења, који подразумева јасну процедуру и модел уговора, за који смо добили сагласност ресорног Министарства, а чека се сагласност Управе за јавне набавке како би се спровео у дело. Та процедура знатно ће олакшати решавање великог броја захтева. Такође, процедурално су решени и односи са дистрибутивним системима, – каже Тамара Црвеница.

Један од првих задатака с којима се директорка Црвеница срела по ступању на дужност било је „финиширање“ вишегодишњег процеса размене непокретности између ЈП ЕМС и Електровојводине: – Закључен је споразум о размени пословног простора са ПД Електровојводина, чиме је после дугог периода постигнута функционална обједињеност пословања ЈП ЕМС у Новом Саду. Извршена је примопредаја пословног простора и пресељење запослених.

документа од значаја за рад и пословање Предузећа, – истиче директорка. Завршене су процедуре из области канцеларијског и архивског пословања, заступања, решавања имовинских односа, управљања законским актима, процедуре општинских аката, безбедности и здравља на раду и физичко-техничког обезбеђења, чиме ће се унапредити квалитет рада, ефикасност и контрола. Формиран је радни тим за практично и целокупно спровођење свих процедура и припрему за сертификацију. Интензивно се ради на сређивању

## ПРЕДЛОГ ИЗМЕНЕ КРИВИЧНОГ ЗАКОНА

Због све чешћих крађа опреме због којих долази до оштећења објеката и озбиљних проблема у функционисању електроенергетског система Србије, ЈП Електро mreжа Србије је у сарадњи са Електропривредом Србије поднела предлог измене кривичног закона РС, како би се та дела озбиљније третирали: – Предложили смо допуну Кривичног законика, који би у одређеним случајевима предвиђао и вишегодишње затворске казне, и сматрамо да ће строжа казнена политика зауставити тренд учесталих крађа и довести до смањења броја оштећења наших далековаода и постројења, – истиче Црвеница.



## Корпоративизација ђоградуева усјосјављање јаснијих односа са оснивачем, Републиком Србијом, јаснији кайијал-оквир, као и ђромену унуђрашње орјанизације

Такође, много посла било је и поводом одласка „стодесетки“ због разграничења преносног и дистрибутивног система. Испуњавајући законске обавезе предвиђене Законом о енергетици и Законом о јавној својини, донете су Одлуке о преносу права коришћења 53 трансформаторске станице на Републику Србију, прибављена је имовинско правна документација и прослеђена је Дирекцији за имовину, – истиче она.

Извршени су попис и ревизија свих општинских аката, тако да сада имамо ажурирану базу

писарнице и архиве, предаји архивске грађе надлежним депонијама, предузете су све потребне припремне активности везане за микрофилмовање и дигитализацију канцеларијског материјала, као и за баркодирање имовине, што представља само део послова које обавља Центар за опште послове.

Директорка Тамара Црвеница на крају разговора истиче да је иза њене службе напорна, али успешна година, и да је сигурна да су стручност и посвећеност њеног тима гаранција и будућих победа. Она наглашава да иза бројних достигнућа стоји напоран рад и залагање, како запослених у њеном тиму, тако и колега из других организационих јединица Предузећа који су били ангажовани на извршењу тих послова, али и безрезервна помоћ и подршка пословодства, у свакој прилици и у свим областима. •

# Промене донеле бољу реализацију



*Побољшања су у Служби за јавне набавке, Служби за магацинско пословање и Служби за комерцијалне послове*

Служба за јавне набавке, Служба за комерцијалне послове и Служба за магацинско пословање, - објашњава на почетку разговора Тања Гавриловић.

## ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Упркос чињеници да се од се од почетка априла ове године примењује нови Закон о јавним набавкама који је неупоредиво захтевнији и ригорознији од претходног, и може се чути од представника многих државних институција да је његова примена умногоме успорила набавке у државним органима, процес набавке се у ЈП ЕМС одвија ефикасније него икад. Кључни разлози за то јесу идентификација критичних тачки у претходном периоду, план за њихово отклањање и реорганизација

Вредна и енергична, Тања Гавриловић, корпоративни директор за комерцијалне послове, нашла је у свом згуснутом распореду времена да за специјално издање листа ЕМС исприча шта је урађено у претходних 12 месеци и да нас ближе упозна са функционисањем Центра за комерцијалне послове и бројним унапређењима пословања у тој организационој јединици.

- У претходном периоду дошло је до реорганизације служби у Центру за комерцијалне послове, са циљем унапређења рада и побољшања ефикасности. Службе, које по новој организацији чине наш Центар, су

## СИСТЕМАТИЧАН ПЛАН НАБАВКЕ – УНАПРЕЂЕНО ПОСЛОВАЊЕ

У Плану набавке за 2013. годину посебно је обрађена тематика финансијске реализације јавних набавки. Постоји збирна колона у којој се налази укупна процењена вредност конкретне јавне набавке, а потом колоне очекиване финансијске реализације по годинама. Оваква очекивана временска разграничења представљају добар основ за планирање новчаних токова у будућем периоду. (У претходним плановима постојале су само збирне позиције са укупном процењеном вредношћу јавних набавки и укупним збирним очекивањима за наредни период.) Такође, у плану набавке су тачно дефинисане и колоне „Оквирно време покретања поступка јавне набавке“, „Оквирно време закључења уговора“ и „Оквирно време извршења уговора“. На тај начин могуће је пратити динамички оквир спровођења самог поступка јавне набавке – време од покретања поступка до закључења конкретне уговора. То је битан податак који омогућава да се сагледа право стање и пружа увид у то колико је заиста потребно времена за спровођење појединих поступака јавне набавке, а открива „уска грла“ уколико постоје. Са друге стране, постојање колоне „Очекивано време реализације уговора“ омогућава ефикасно управљање залихама.

пословања у самој Служби која се бави спровођењем поступака јавних набавки, - наглашава Тања Гавриловић.

- Када је реч о Служби за јавне набавке, у првих девет месеци 2013. године покренуто је укупно 293 поступака јавних набавки, што чини око 90 посто набавки из Плана које се реално и могу реализовати у текућој години. У односу на исти период прошле године, битна разлика је у томе што су за сва 293 поступка израђене и техничке спецификације, тј. комплетна конкурсна документација, за разлику од прошле године, када је у истом периоду било покренуто 218 поступака јавних набавки, али од тога су за само 133 биле урађене и техничке спецификације, тј. конкурсна документација. Из приложеног се може закључити да је систем оперативног спровођења самих поступака јавних набавки неупоредиво ефикаснији у 2013. години, а разлог је примена интерног акта, Упутства за покретање интерних наруџбеница, као и укидање процедура које су успоравале процесе, каже директорка Гавриловић и додаје:

- Битно је истаћи и да је реализација покренутих набавки у 2013. години више него дупло убрзана, а кључни разлог за то су урађени модели конкурсних документација за све врсте поступака јавних набавки. То није постојало у претходном периоду, већ су их сачињавали сами запослени. Израдом поменутих модела, могућност улагања захтева за заштиту права понуђача на конкурсне документације сведена је на минимум (до 1 посто). Од 293 покренутих поступака јавне набавке у првих 9 месеци 2013. године, 190 поступака већ је реализовано (65 посто), док је у 2012. години тај проценат био 40.

Директорка Тања Гавриловић истиче још једну промену: - Значајна новина у 2013. години јесте и План набавки који је урађен у складу са новим Законом о јавним набавкама. План набавке за 2013. годину израђен је најсистематичније у односу на планове из претходног периода. То подразумева да свака ставка из Плана набавке за 2013. годину представља посебну јавну набавку. То је било могуће применити ове године зато што је и промењен начин достављања улазних података из организационих делова ЈП ЕМС који имају исказане потребе. (У претходним плановима постојале су збирне позиције са којих се повлачило више јавних набавки).

#### ИНТЕРНА АКТА

У претходних годину дана донето је више интерних аката која се односе на рад Служби Центра за комерцијалне послове:

- Упутство за покретање интерних наруџбеница
- Финансијска политика уговарања у ЈП ЕМС
- Процедура пријема, складиштења и издавања робе
- Упутство за означавање робе у магацину
- Правилник о Комисији за јавну набавку
- Процедура набавке од повезаних привредних друштва

када се стање залиха смањује испод оптималног - каже она и додаје да су увођењем овог модула САП система коначно у систему пословања ЈП ЕМС евидентирани и сви тзв. „приручни магацини“ за које до увођења САП система практично није постојала прегледна евиденцију у предузећу.

Битно је истаћи да је ове године извршен и ванредни попис стања залиха у магацинима, а сврха тог посла била је анализа залиха са становишта технолошке застарелости. Таква анализа по први пут је урађена у нашем Предузећу.

#### КОМЕРЦИЈАЛНИ ПОСЛОВИ

- Када је реч о SAP ERP PLUS пословном информационом систему, током прошле године, у његовој имплементацији активно су



#### МАГАЦИНСКО ПОСЛОВАЊЕ

Током целе 2012. године Центар за комерцијалне послове учествовао је у имплементацији и адаптацији SAP ERP PLUS пословног информационог система, а Тања Гавриловић нам прича и о томе: - Наши запослени учествовали су у имплементацији ММ модула (Materials Management). Поменути модул САП система успешно је имплементиран у задатим роковима и очекује се да ће у наредном периоду битно унапредити и поједноставити систем обраде података, као и да ће Извештаји по многим категоријама пословања бити доступни у сваком тренутку. За Центар за комерцијалне послове биће најзначајнији они који се односе на праћење стања залиха, па самим тим и могућност ефикаснијег управљања залихама у свим магацинима у смислу благовременог упозоравања система

учествовали и запослени из некадашње Службе за спољну трговину и продају, радом у SD модулу (Sales and Distribution), - каже Тања Гавриловић. И тај модул САП система успешно је имплементиран у задатим роковима, и очекује се да ће се умногоме унапредити и поједноставити систем обраде података и уноса улазних финансијских докумената, а у сваком тренутку ће моћи да се добију извештаји по многим категоријама пословања по задатим критеријумима. - Ове године успешно је завршена и израда конкурсних документација за пројекте из ЕИВ-С кредита. Реализоване су и све продаје путем јавног оглашавања, сходно одлукама Управног одбора Предузећа, - закључује Тања Гавриловић и додаје да је бројне обавезе и напоран темпо рада нису уморили а да јој добри резултати представљају додатни мотив за будући рад. •

# Окренути **будућности**



*Реорганизацијом створени услови за ефикасније функционисање ИКТ организационе јединице.*

*- Урађена ревизија ИТ система и побољшана безбедности.*

*- Ради се на консолидацији доменске инфраструктуре.*

*- Настављена имплементација SAP ERP решења и унапређење самостално развијених апликација*

се могући ризици у процесу рада свели на најмању могућу меру - каже Дејан Матић на почетку разговора.

- Реорганизација и централизација ИТ-а је веома важна због стварања услова за изградњу интегрисаног информационог система на нивоу ЕМС-а. Сваки податак носи са собом одређену информацију која је у мањој или већој мери значајна у зависности од тога коме је и на који начин доступна. Уколико информацију задржимо само у оквиру једног система или организационе јединице губимо могућност да добијемо бољу слику о стању целокупног предузећа. Информациони системи су динамичним развојем за кратко време прешли дугачак пут од једноставних система за обраду података до комплексних система за подршку у одлучивању. Стварањем интегрисаног информационог система, увођењем нових технологија као што је BI (Business Intelligence) система за који је пилот пројекат у току, стварамо услове да податак из једног система буде расположив свима којима је потребан на најефикаснији могући начин.

Током априла и маја ове године сертификована ревизорска институција спровела је ревизију ИТ система по међународној Cobit методологији. Ревизија је открила значајне ризике, од чега 31 црвени налаз (налаз високог ризика), за пословање Предузећа, на чијем отклањању се ради. Истовремено се израђује и план за консолидацију система и превенцију будућег појављивања ризика.

- Један од приоритета у претходном периоду била је и израда и имплементација правилника, процедура, политика и радних инструкција који су основ за планирање и праћење ИКТ активности. Очекујемо да ће имплементација процедура значајно унапредити функцију ИТ-а као сервиса корисника тј свих запослених у предузећу, - истиче Матић.

- Значајан допринос побољшању интерног информисања и процеса интерне комуникације донеће и израда и покретање интранет портала предузећа на којем ће бити лако доступне најважније информације о активностима у Предузећу, вести, информације са огласне табле, телефони запослених

Електро mreжа Србије је по природи својих делатности окренута будућности, а њени запослени упућени су на коришћење модерних технологија. Без држања корака са светом у области ИТ технологија, немогуће је функционисање било ког предузећа, а нарочито неког које, попут нашег, жели да поставља стандарде успешности и ефикасности и ван граница наше земље, и то је један од повода за разговор са Дејаном Матићем, корпоративним директором за информационо-комуникационе технологије у ЈП ЕМС. Он нам је приближио шта је у тој области постигнуто у протеклих годину дана, колико је на тој позицији.

- Организациона јединица за ИКТ реорганизована је почетком ове године, са циљем стварања предуслова за функционисање по принципима процесно организованог сервиса, и у

наредној фази увођења ITIL стандарда. Урађена је анализа и детекција ИКТ функција у осталим организационим јединицама и након усвајања нове организационе шеме очекујемо да ће се организационој јединици за ИКТ придружити и колеге из Дирекција за управљање и тржиште као и из Дирекције

**Реорганизација и централизација ИТ-а је веома важна због стварања услова за изградњу интегрисаног информационог система на нивоу ЕМС-а**

за пренос чиме ће бити заокружена контрола над свим информационим системима и подацима од извора до корисника. Посебно смо обратили пажњу на специфичне системе како би

као и већ поменуте процедуре, упутства, политике радне инструкције итд.

#### ИТ ИНФРАСТРУКТУРА И СЕРВИСНА ПОДРШКА

- Један од најзначајнијих пројеката Центра за ИТ инфраструктуру и сервисну подршку је започета консолидација доменске инфраструктуре. Без уређене доменске инфраструктуре, контрола над ИТ ресурсима је практично немогућа. Тај пројекат имаће огроман утицај на смањење ризика, отклањање налаза ревизије, контролу над свим ИТ ресурсима и омогућити значајна унапређења у будућности, - наводи Дејан Матић.

Такође, кренуло се са адаптацијом НДЦ сервер сале, која је била у веома лошем стању и на коју су ревизори имали значајне замерке. Извршена је анализа тренутног стања, препознати су оперативни ризици, предложене су неопходне активности, спроведене су јавне набавке, а тренутно се усклађује план за управљање пројектом.

- Радимо и на увођењу „Ticketing“ система у масовну употребу. Запослени у ЦИТ решавају инциденте и захтеве за променама који се пријављују mail-ом кроз РТ систем. Трудимо се да мотивишемо кориснике да све захтеве за ангажовањем колега из ИТ-а артикулишу кроз РТ систем како би поштовали процедуру и контролисали све инциденте и промене, - каже Матић.

- Запослени у ЦИТ активно су учествовали у пројектима адаптације пословних објеката у ЈП ЕМС, у делу који се односи на ИТ активну и пасивну мрежну инфраструктуру. Рађено је на локацијама у Кнеза Милоша и Војводе Степе, као и у пословном објекту у Новом Саду - појашњава директор Матић редовне радне обавезе запослених у Центру за ИТ инфраструктуру и оперативну подршку.

Дејан Матић истиче и остале значајне задатке на којима се радило у претходном периоду: настављена је виртуелизација система и тренутно се ради на виртуелизацији SRAAMD система, док је прелазак DAMAS апликације на виртуелну платформу у фази планирања.

#### АПЛИКАТИВНА ПОДРШКА И РАЗВОЈ

Један од основних задатака Центра за апликативни развој и подршку пословању у претходном периоду била је имплементација пословног

информационог система SAP ERP, која је започета у фебруару прошле године.

- На самом почетку ангажовања у ЈП ЕМС ново Пословодство је препознало пројекат имплементације SAP ERP система као приоритет. У ИТ-у смо се трудили да колегинице и колеге које раде на овом пројекту добију заслужену пажњу и помоћ као и да сам пројекат добије на значају, како би имплементација била успешна. Након финалне миграције података из старог пословног система и неопходног паралелног рада на два система, од

система (ТИС). Завршена је израда апликације „Одржавање – радни задатак“ за дефинисање и праћење извршења радних задатака у Погонима преноса. После периода пробног рада у Погону преноса Београд, апликација је инсталирана и у осталим Погонима преноса и извршена је обука корисника. Осим тога, ТИС је унапређен новим функционалностима за унос и ажурирање података у бази техничке документације која ће допринети побољшању квалитета података кроз једнозначну идентификацију опреме у објектима преносног система, чиме се ствара боља основа за увођење система за управљање имовином (Asset Management System).

- Све те активности, којима се баве запослени у нашим Центрима, можда нису толико „видљиви“ већини запослених у ЈП ЕМС, али њиховом реализацијом, као и редовним обављањем свакодневних

### *На самом почетку ангажовања у ЈП ЕМС, ново Пословодство је препознало пројекат имплементације SAP ERP система као приоритет*



марта је пословање ЈП ЕМС подржано искључиво SAP ERP системом, - истиче Дејан Матић и додаје да запослени у ЦАР од почетка продукције непрестано улажу значајне напоре и успевају да испуне све захтеве за подршком и администрирањем SAP ERP система.

- Запослени у Центру за апликативни развој и подршку пословању баве се и самосталним развојем и одржавањем апликација, посебно када је реч о областима које нису покривене SAP ERP решењем, попут кадровске евиденције и обрачуна личних доходака. У развоју је апликација БЕЗРА (Безбедност и здравље на раду) за потребе Сектора безбедности и здравља на раду са циљем аутоматизације пословања, превенције и анализе, централизованог чувања података и ефикаснијег обављања радних задатака, - објашњава директор Матић.

За потребе највеће дирекције у предузећу, Дирекције за пренос, урађена су унапређења Техничког информационог

послова, стварамо се услове за успешно и ефикасно функционисање нашег Предузећа и постављамо темеље за модернизацију информационог система, - истиче Матић.

Како би испунили све обавезе за које су потребна специфична ИТ знања и вишегодишње искуство, неопходна је перманентна едукација запослених у ИКТ. У сарадњи са Центром за људске потенцијале реализован је велики број обука и семинара. Тај тренд ће се наставити, упоредо са подмлађивањем тима и ангажовањем стручњака из различитих области које покрива организациона јединица за ИКТ.

- Иза нас је успешан период и много рада, а највеће заслуге за успех има наш подмлађени тим стручњака, који су посвећеношћу и вредним радом остварили значајне резултате, а спремни су и за нове изазове, - закључује директор Дејан Матић. •

# Изградња тс 400/110 kV Врање 4

Капитална инвестиција на југу Србије

Изградњом и увођењем у погон ТС Врање 4 и прикључењем на новоизграђени интерконективни далековод ТС Ниш 2 – ТС Лесковац 2 - граница Македоније, постиже се дугорочно решење за сигурно и квалитетно напајање југоисточне Србије електричном енергијом.

Изградња нове Трансформаторске станице почела је у октобру 2012. године, а радови су максимално интензивирани ове године.

Целокупна вредност изградње ТС Врање 4 са припадајућом опремом процењена је на 19 милиона евра. Пројекат је већим делом финансиран средствима Европске уније, а Делегација ЕУ га третира као најбољу и најквалитетније вођен пројекат донације ДЕУ у региону. Комплетни грађевински радови завршени су 1. септембра и набављено је 95 посто укупне опреме. У првој етапи, која је имала две фазе, завршено је измештање 110-киловолтног надземног вода, нивелација терена, изграђени су ограда, стазе и саобраћајнице у самом комплексу ТС, приступни пут, кабловска канализација, релејне кућице са припадајућим инсталацијама, темељи трансформатора, уљна канализација и уљна јама. У другој фази Прве етапе завршени су портали и носачи апаратне опреме у РП 400 и РП 110-киловолти, командно-погонска зграда са припадајућим инсталацијама, спољно осветљење, уземљење и громобранска заштита постројења, изведени су електро-радови за уградњу енергетског трансформатора 400/ 110-киловолти, монтирана је опрема на деловима постројења РП 400 И 110-киловолти, завршена је и сопствена потрошња на трансформаторској станици, као и системи заштите, управљања и мерења, потом телекомуникације и системи за дојаву пожара. Одмах по окончању грађевинских радова, почетком септембра у посао је уведен извођач електромонтажних радова. Рок за завршетак целог пројекта је септембар 2014. године. •



**СВЕЧАНО ОБЕЛЕЖЕН ЗАВРШЕТАК ГРАЂЕВИНСКИХ РАДОВА**

Конференцијом за штампу и обиласком трансформаторске станице 400/110 kV Врање 4 у присуству шефа делегације Европске уније Мајкла Девенпорта, државног секретара Министарства енергетике, развоја и заштите животне средине Душана Мракића и градоначелника Врања Зорана Антића, свечано је обележен завршетак грађевинских радова на том капиталном пројекту ЈП ЕМС-а.

- Градња трансформаторске станице Врање 4 представља један од пројеката највишег приоритета. Осим поузданог напајања електричном енергијом, његова изградња и пуштање у погон омогућиће и далеко бржи развој овог региона, – нагласио је том приликом генерални директор ЈП ЕМС Никола Петровић.







# Људи – најважнији ресурс ЈП ЕМС

Успешна реализација два кључна пројекта – нови Колективни уговора и нове Систематизације. Организоване бројне обуке, тренинзи и тим-билдинзи, са циљем стварања модерније Предузећа у којем су прави људи на правом месту. „Инфраструктура, објекти и технологија су важни, али права снага ЕМС-а су наши запослени“, каже Кристина Бојовић



Кристина Бојовић, дипломирани менаџер, на челу је Центра за људске потенцијале готово годину дана, и то је био повод за разговор о функционисању и позитивним помацима у тој веома значајној организационој јединици нашег Предузећа, коју чине Служба за радно-правне послове и нормативу, Служба за развој људских потенцијала и стручно усавршавање. Такође, Кристина Бојовић је надлежна и за функционисање Службе за возни парк. Већ на самом почетку разговора, постаје јасно да се у том Центру пуно ради, да се све обавезе озбиљно схватају и да су амбиције високе.

- Велики пројекат у коме смо учествовали и који је недавно завршен јесте реализација Измена и допуна Колективног уговора за ЈП ЕМС. Иницирали смо преговоре, радили на припреми предлога текста Колективног уговора, одржавали

## АКТИВНОСТИ СЛУЖБЕ ЗА ВОЗНИ ПАРК

Урађена је нова Процедура за Возни парк, којом се постигло транспарентније коришћење возила. У току 2013. године расходовано је 87 возила, а у плану је расход још 6 возила до краја 2013. године. Такође је продато 63 возила, а за 24 возила поступак продаје је у току. До сада је извршена набавка 10 возила, а у току је поступак набавке укупно 12 возила. До краја 2013. године, када се реализују све планиране набавке и продаје возила, укупан број моторних возила у ЈП ЕМС износиће 338, што је за 71 мање од укупног броја моторних возила на дан 31. 12. 2012. године (409). Водило се рачуна и о штедњи, тако да укупна уштеда која је остварена продајом 93 возила у 2013. години, износи 19.444.626,85. Такође, у првој половини ове године утрошено је значајно мање горива него у истом периоду прошле године. (У периоду јануар – јул у 2013. години утрошено 280.835 литара горива, а у истом периоду 2012. године утрошено је 316.050 литара горива)

састанке са представницима Синдиката и учествовали у самом преговарачком поступку. Колективни уговор ступио је на снагу половином септембра. На трипартичним преговорима овлашћених представника Оснивача, Послодавца ЈП ЕМС и Синдиката ЕМС, усаглашен је нови Прилог Колективном уговору за ЈП ЕМС - групе послова (радних места) по сложености, са коефицијентима, према називима и описима послова из новог правилника о Систематизацији, са роком реализације до краја јуна следеће године. У новом Колективном уговору утврђено је право запосленима који имају услов за пензију на отпремнину у висини од минимум три зараде које је остварио за месец који претходи месецу у којем се исплаћује отпремнина или у висини од минимум три просечне зараде по запосленом код послодавца, ако је за њега то повољније, у складу са расположивим средствима из одобреног

## ОПШТА АКТА

У претходном периоду, у оквиру Центра за људске потенцијале донета су следећа општа акта чија разноврсност сведочи о томе колико пажње се придаје сваком аспекту пословања: Измене и допуне постојећег Правилника о организацији и систематизацији послова у ЈП ЕМС од 30. маја 2012. године; Правилник о образовању, стручном оспособљавању и усавршавању у ЈП ЕМС са каснијим изменама и допунама; Упутство о раду Комисије за пријем нових запослених у радни однос, премештај и унапређење запослених у ЈП ЕМС; Правилник о изменама и допунама Правилника о условима и начину коришћења моторних возила, унутрашњој контроли и безбедности саобраћаја у ЈП ЕМС; Упутство за ангажовање интервентних екипа са нормираним стандардима путовања; Правилник о алко-тестирању, са изменама и допунама; Кодекс пословног понашања и пословне комуникације; Одлука о распореду радног времена и Одлука о измени Одлуке о распореду радног времена (са одговарајућим обрасцима за годишњи одмор, прековремени рад, прераспodelу радног времена и сл. ради увођења једнообразности у поступању на нивоу целог предузећа.); Упутство о коришћењу мобилне телефоније-висина рачуна; Упутство за предлагање службеног пута у иностранство; Упутство за упућивање запослених на стручна усавршавања у земљи; Израда Упутства о пријему новозапослених у ЈП ЕМС и одласку запослених из ЈП ЕМС, израда Процедура за обуке.

годишњег Програма пословања, - објашњава Кристина Бојовић. Велики посао такође је и израда нове систематизације послова у ЈП ЕМС: - Систематизацијом је утврђен јасан опис сваког радног места и сви послови су груписани у 17 врста, које до сада нису постојале. Израђен је Правилник о систематизацији радних места са описима послова, Правилник о унутрашњој организацији ЈП ЕМС и Правилник о врстама послова, припремљени су подаци за израду уговора и нове апликације - распоређивање запослених

(по називима радних места) и организационим целинама у сарадњи са Центром за апликативни развој и подршку пословања. Све те активности допринеће модернизацији Предузећа и омогућиће ефикасније пословање, - закључује Бојовић.

Покренули смо и иницијативу ресорном министарству за измене и допуне постојећег Закона о раду, у



вези са одредбама које се односе на прековремени рад и прераспodelу радног времена, та иницијатива је даље прослеђена Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, односно њиховој радној групи, која треба да припреми Нацрт закона о изменама и допунама Закона о раду. Средином септембра одржан је састанак у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, на коме су присуствовали представници Центра за људске потенцијале и представници радне групе за израду Нацрта закона. Том приликом су предочени проблеми са којима се наше предузеће суочава приликом примене тих одредби важећег закона и предложена су решења која би евентуално могла бити имплементирана у нови закон. Такође је постигнут договор у погледу даљих корака који ће бити предузети.

Бројне су биле и активности Службе за радно правне послове и нормативу у вези „слободних сати“ запослених, од комуникације са свим организационим деловима ЈП ЕМС у вези прикупљања потребних података, контроле достављених извештаја, израде табела о стању слободних сати по организационим јединицама и појединачно по сваком запосленом, те прикупљања Планава за коришћење

слободних сати, како би се у наредном периоду остварени сати реализовали у складу са достављеним Планом. Уз те битне пројекте, Кристина Бојовић нас подсећа и на свакодневне активности Службе за радно-правне послове и нормативу које, између осталог, подразумевају израду свих неопходних појединачних радно-правних аката, израду одлука и решења

**Систематизацијом је утврђен јасан опис сваког радног места и сви послови су груписани у 17 врста, које до сада нису постојале**

о формирању различитих Комисија, усклађивање коефицијената, израду различитих уговора, анекса уговора, решења: Оформљена је Стална Комисија за пријем нових запослених у радни однос, премештај и унапређења, на чијем челу је Александра Наупарац, заменик генералног директора ЈП ЕМС-а, а стални чланови смо извршни директор за правне и послове људских ресурса Тамара Црвеница и ја, као и извршни директор или корпоративни директор организационе јединице у коју се новозапослени прима. Комисија је до септембра одржала 60 састанака. Уопште, када је реч о регрутацији и селекцији кадрова, увели смо тестирања и више кругова селекције, како бисмо осигурали пријем најквалификованијег кандидата, - објашњава Бојовић. Објављен је јавни конкурс за попуњавање радних места у Дирекцији за управљање и тржиште (7 извршилаца за радно место - диспечер НДЦ приправник - 4,, за радно место мастер

инжењер приправник - 3) и Центру за инвестиције (2 извршиоца самостални мастер инжењер – 2 извршиоца). На конкурс је учествовало 160 кандидата који су конкурисали за једно или више радних места. Први круг селекције (тестирање знања енглеског језика, познавања рада на рачунару, процена профила кандидата на основу тестова способности и тестова личности) је прошло 49 кандидата. Други круг селекције састојао се од теста стручног знања и структурираног интервјуа са извршним директорима, односно директорима дирекција/руководиоцима сектора/центра ради провере знања и компетенција у организациону целину за коју су аплицирали. Након тога кандидати су били упућени на интервју

### Уведена су тестирања и више кругова селекције, како би се осигурао пријем најквалификованије кандидата

са психологом. Надлежне Комисије Дирекције за управљање и Дирекције за тржиште ел. енергијом и Центра за инвестиције су сачиниле ужи избор кандидата који се упућују на Комисију за пријем нових запослених у радни однос, унапређење и премештање запослених у ЈП ЕМС. Комисија обавља завршни интервју, израђује ранг листу и предлаже Генералном директору избор најбољег кандидата. Такође, планирано је и објављивање јавног конкурса за радна места у Дирекцији за пренос.

- Имали смо пуно посла и у вези преласка запослених на ТС 110 kV и израде споразума о престанку радног односа за укупно 57 запослених који су прешли у Привредна друштва за дистрибуцију електричне енергије, - наставља Кристина Бојовић разговор о бројним резултатима оствареним у претходних 12 месеци.

Обавеза руководиоца Центра за људске потенцијале је и брига о усавршавању и едукацији запослених.

- Често се чује да најважнији ресурс неког предузећа представљају запослени. Да то не би биле само празне речи, у запослене се мора улагати, мора се водити рачуна о томе да поседују вештине неопходне за успешно обављање свог посла, а посебну пажњу треба посветити јачању тимског духа, - истиче Бојовић. - У том смислу, усвојен је План образовања

### СКРИНИНГ ЗАДОВОЉСТВА МЛАДИХ ИНЖЕЊЕРА

У претходном периоду извршен је и скрининг задовољства послом 144 запослена инжењера млађих од 1975. годишта у циљу утврђивања степена искоришћености потенцијала за конкретна радна места, а даље ради препорука мера за мотивацију запослених и повећања степена искоришћења радних потенцијала (испитивање ставова запослених, организацијске климе и културе ради стицања увида у радно окружење, начин управљања, услове рада, комуникацију, могућности развоја и напредовања запослених, а у циљу неговања и развоја сопствених кадрова).

за 2013. годину на основу исказаних потреба свих организационих јединица и израђена је Процедура за обуке запослених. Обуке су разноврсне, од техничке обуке из области преноса електричне енергије, преко ИТ обука, до курсева енглеског језика. Одржавани су и тренинзи пословних вештина

испуњење уговорних обавеза (повраћај уплаћених средстава на име уплаћених трошкова школарине) запосленима који нису завршили студије у уговореном року или су их самовољно прекинули. Израђена је листа запослених за упућивање на школовање на основу предлога извршних/корпоративних директора (упис



### ПРОЈЕКТИ КОЈИ ПРЕДСТОЈЕ

Да нема места опуштању, потврђују и планови за предстојећи период: - Након свеобухватне анализе, одлучено је да се у наредној календарској години реализују пројекти Ревизије радних места на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, Ревизије стручне анализе у погледу одређивања послова са скраћеним радним временом, Методологије израде коефицијената, Нормирања радних места и Процене оствареног радног учинка запосленог-процена радне успешности, - истиче Кристина Бојовић.

руковођења и комуникације, као и тимбилдинг тренинзи.

У претходном периоду извршена је комплетна ревизија школовања као и ревизија појединачних правних аката – уговора о обавезивању запослених који се упућују на стручно усавршавање. Упућени су позиви за добровољно

у школску 2013./2014. год. на школске и високошколске установе).

- ЕМС је сарађивао са Центром за развој каријере Београдског универзитета у организацији стручне праксе за студенте Београдског универзитета у нашем Предузећу, као и са Националним одбором за међународну размену студената за стручну праксу ИАЕСТЕ, са којим је уговорено обављање стручне праксе страних студената. У протеклом периоду, 12 студената техничких факултета и ФОН-а већ је обавило стручну праксу, - закључује Руководилац Центра за људске потенцијале разговор у којем смо успели да дотакнемо само део бројних активности које имају кључни значај за предузеће попут ЕМС-а, које се поноси својим запосленима, али и очекује врхунске резултате од њих. •

# Изузетна стопа примене прејорука

Пословодство ЈП ЕМС  
усвојило 80 посто прејорука  
ИР што је висок просек и по  
међународним стандардима,  
истиче Оливера Радовић

Оливера Радовић, дипломирани економиста, руководилац Интерне ревизије у ЈП Електромрежа Србије, објашњава да је интерна ревизија обавезна откако су међународни консултанци 2007. године послали захтев за формирањем Интерне ревизије. Заправо Пројекат формирања Интерних ревизија у јавном сектору покренула је Европска агенција за реконструкцију 2004. године. Оливера Радовић и дипломирани економиста Вера Гашић, која је данас такође у ЕМС-овој Интерној ревизији, укључене су у Пројекат од 2005. године као тадашње представнице Министарства финансија. Потом је уследила интензивна 36-месечна обука. После ње реализован је Приручник за рад интерне ревизије у Републици Србији и утемељили Правила за рад ИР и имплементацију у Републици Србији. Тренутно је у Србији у области интерне ревизије обучено 200 људи. Дакле, иза Оливере Радовић је богато искуство у тој области.

– У почетку нас је било двоје. Опробала су се још два кандидата. Потом је 2009. године у Интерну ревизију наше компаније дошао Стојан Радак, дипломирани електроинжењер са искуством у управљању. Прво смо и једино јавно предузеће које је до сада имало Ревизорски одбор, који није био салонска обавеза, већ опција. Међутим, по новом Закону о јавним предузећима Комисија за ревизију препозната је као обавезна комисија Управног одбора.

**Интерна  
ревизија  
види  
успешности  
овој  
система,  
али и  
проспект за  
најпредак**



Будућа Комисија имаће три члана и то не из Компаније. Једно смо ретких успешних Предузећа, али свакако можемо још боље. Интерна ревизија види успешност овог система, али можемо још да унапредимо активности. Интерна ревизија од почетка ради по међународним стандардима и настоји да буде независна и објективна, на шта смо етички и правилницима обавезни. Независност подразумева организациону и функционалну независност. У организационом смислу то значи да смо одговорни само генералном директору. У функционалном смислу Интерна ревизија независно припрема, стратешке и годишње планове рада. Њих усваја генерални директор. До сада то је разматрао Ревизорски одбор. Објективност остварујемо стручношћу и специјализацијама запослених. Равнамо се према Етичком кодексу у Интерној ревизији који су сви запослени потписали. Разумљиво, интегритет личности из Интерне ревизије чувамо контролом сукоба интереса, – објашњава Оливера Радовић специфичности тог организационог дела Компаније.

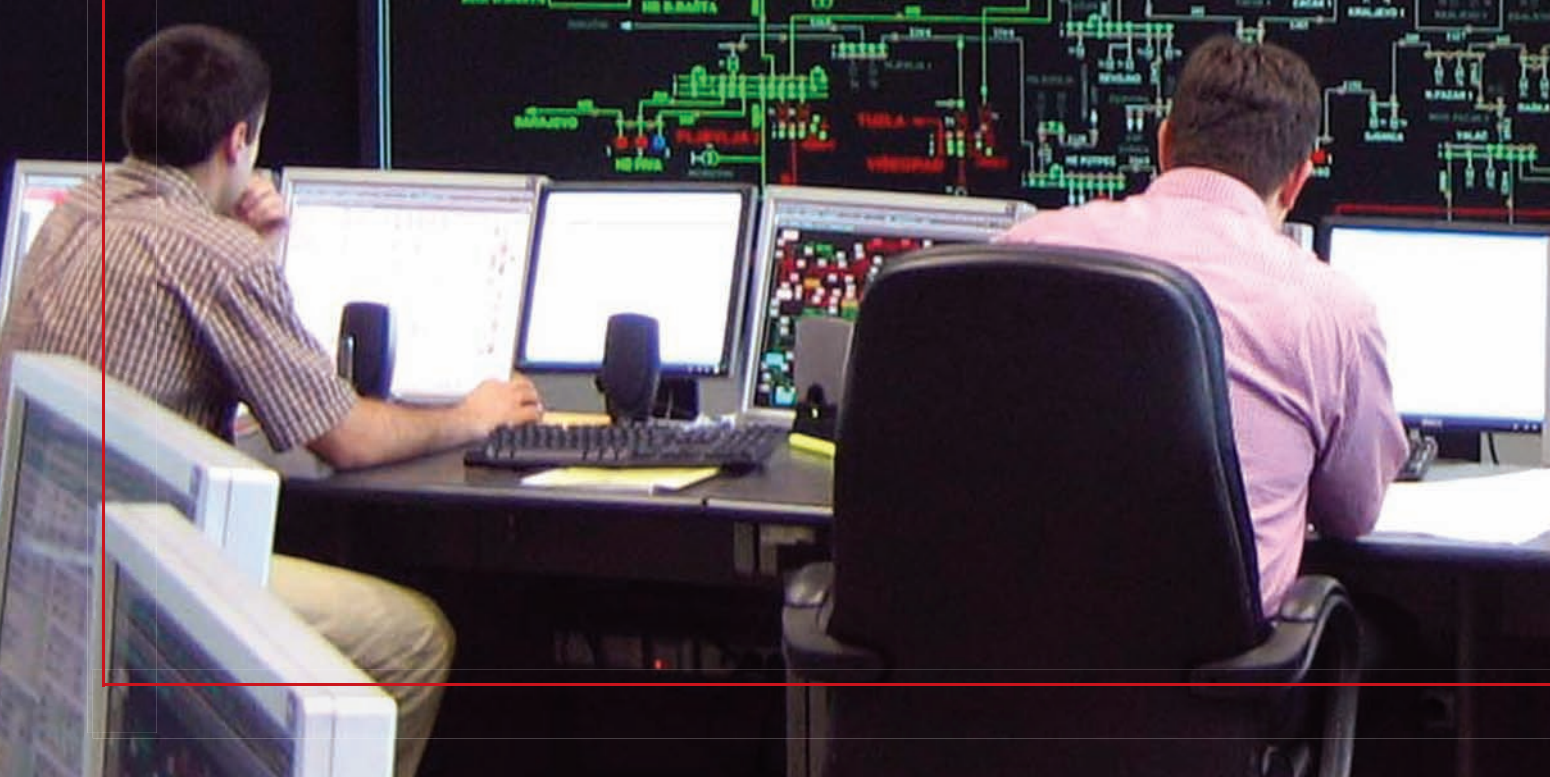
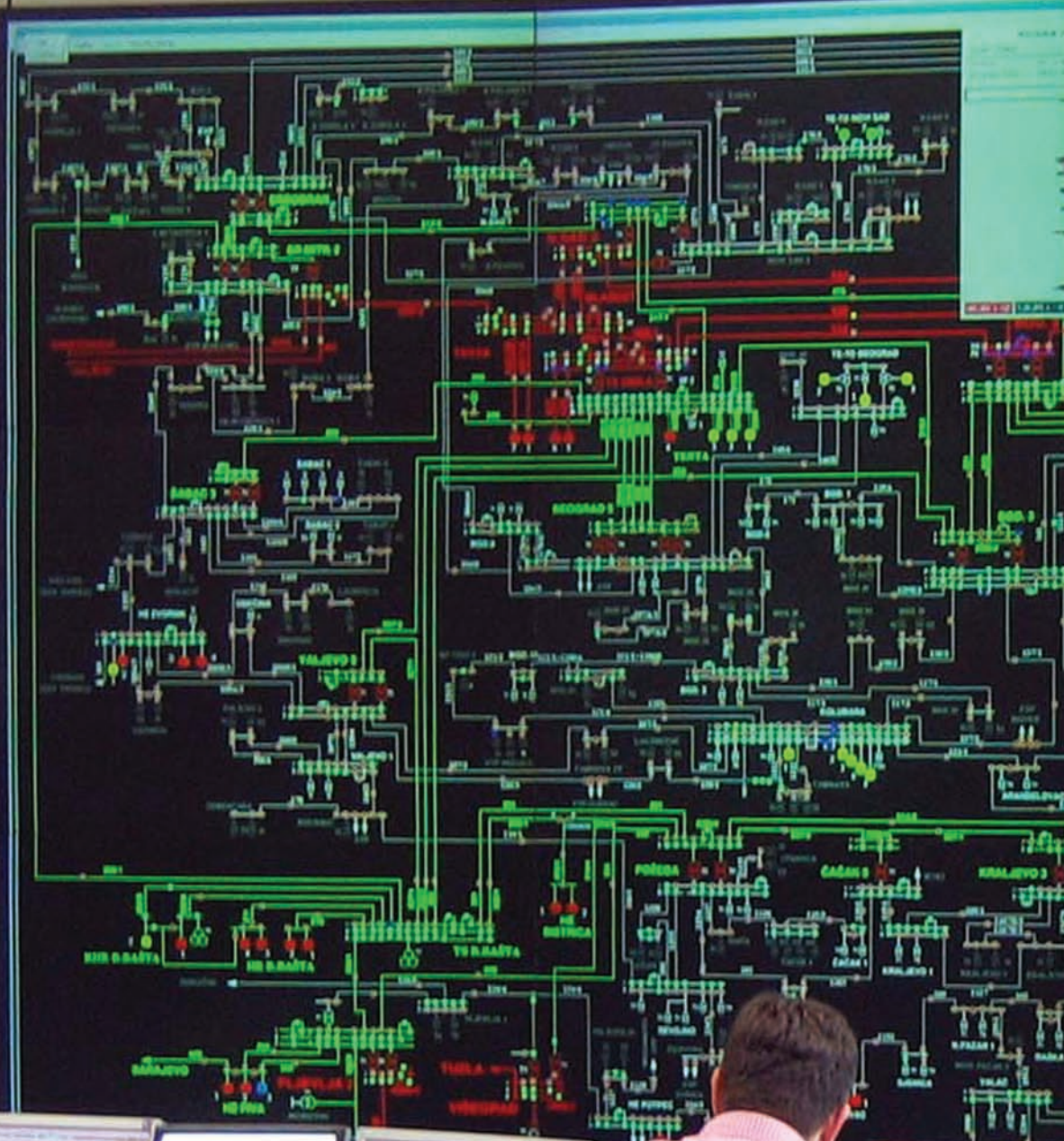
– Пословодство ЕМС-а предузело је мере да се на најбољи начин примене препоруке које доставља Интерна ревизија. Можемо само да искажемо задовољство врло високим степеном примене препорука. По међународним стандардима 80 посто примењених препорука изузетно је висок степен. У протеклој години обавили смо четири ревизије: Ревизију система финансијског пословања ЈП ЕМС у 2012. години; Ревизија рада комисије за јавне набавке; Ревизија система канцеларијског и архивског пословања и а иде и Ревизија управљања техничком

документацијом електроенергетских објеката ЈП ЕМС. Могу да вам најавим да ће ускоро да буде спроведена и ревизија ЕМС-ових односа с јавношћу. Кад је реч о односу броја ревизија које се обављају годишње и броја запослених у ИР-у, испод смо међународних стандарда, али ми смо се тек недавно организовали у овом броју. У Интерној ревизији отпочетка је и Горана Ковачић, дипломирани економиста, која је радила у ЕМС-овом Рачуноводству. Нови чланови су Весна Шнајдеров, дипломирани електроинжењер, с дуготрајним искуством у ЕМС-у и у руковођењу у преносу, и Гордана Малешевић, дипломирани економиста са смера кибернетика, која је у ЕМС-у од 2006. године. Дакле, то је оптималан број за наше Предузеће до краја 2014. године. До тада морамо да спремимо колегинице за полагање испита за овлашћеног интерног ревизора у јавном сектору. Ми засад обављамо две ревизије по запосленом, док је међународни стандард три до четири. Реално је да у 2015. години почнемо да радимо по међународном стандарду. До сада смо се, с једне стране обучавали и формирали Интерну ревизију, а с друге стране, настојали смо да направимо што шире, темељније ревизијезбог формирања основе. Веома је битно да образовна и искуствена структура запослених у Интерној ревизији гарантују компетентност. Имовина два интерна друштва, која су ћерке-фирме ЕМС-а, у власништву је ЕМС-а па смо дали препоруке да се организују интерне контроле у тим друштвима, а сами смо урадили ревизију ПД Електроисток Пројектовање, – закључује Оливера Радовић. •

59:43

26480

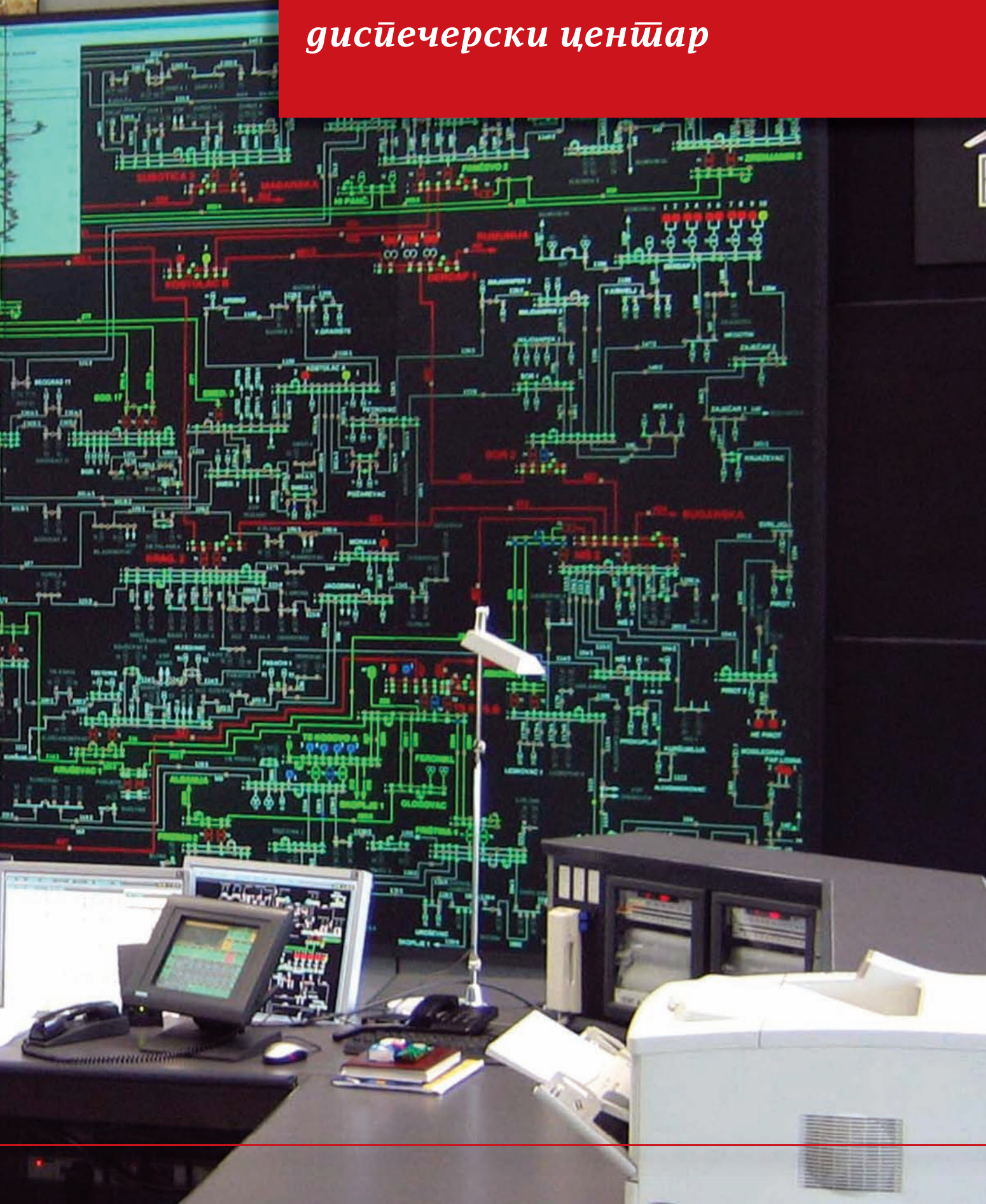
12:00:09



50047

0047

*EMC-ов Национални  
диспечерски центар*





*Нова  
орјанизација,  
активан  
присут и  
непрестана  
едукација већ  
дали одличне  
резултате*

# Безбедност на првом месту

Новом систематизацијом предвиђено је оснивање Безбедносног сектора, са идејом да се све активности, када је реч о безбедности наше компаније и запослених, координирају са једног места. Унутар нашег сектора налазе се Служба за безбедност и здравље на раду и противпожарна заштита, као и Служба физичко-техничког обезбеђења (ФТО) и заштите пословања, - каже на почетку разговора Борислав Чорниј, експерт за безбедност у ЈП ЕМС и додаје да обе службе имају задатак да, у сарадњи са свим запосленима ЈП ЕМС, све потенцијалне ризике на време уоче, ревидирају и предложе системе за њихово умањење како би се сачувао континуитет пословања ЈП ЕМС.

Активности Службе конципиране су тако да се активним приступом и едукацијом запослених, као и извођача радова, одржава висок ниво безбедности на раду: - Резултати такве политике ЈП ЕМС већ су дали одличне резултате, што показује и податак да је у протеклој години, приликом ремонта далеководних мрежа дужине 8047 километара и 289 високонапонских поља у трафостаницама, често и у отежаним условима рада, (лоши временски услови, рад на висини и сл.), забележена само једна тежа повреда на раду, - наглашава Чорниј.

- Запослени у служби Безбедности и здравља на раду, својим редовним инспекцијама и едукацијама, како

запослених у ЈП ЕМС, тако и трећих лица која изводе радове на нашим објектима, дају изузетан допринос да безбедност буде на највишем нивоу. Инсистирањем на примени свих процедура и законских регулатива, подсећање свих на њихове обавезе када је реч о безбедности рада, свакако је приоритет наше службе, као и свих запослених ЈП ЕМС, - додаје он.

Експерт за безбедност у ЈП ЕМС посебно истиче да је објављивањем Безбедносне полисе ЈП ЕМС, наше Предузеће, на челу са Пословодством, показало недвосмислену посвећеност безбедности својих запослених и циљу да се овој и наредним годинама ниво повреда одржи на најнижем нивоу.

ЈП ЕМС улаже у своје запослене и у опрему са којом они раде, те је опрема превентивно тестирана, како од релевантних институција, тако и од будућих корисника: - Уведен је процес консултација са крајњим корисницима заштитне опреме, како бисмо приликом сваког новог наручивања добили најбољи могући параметар о томе шта наши запослени и стручна лица мисле да је најбезбеднија опрема за сигуран рад, - каже Борислав Чорниј.

Он се осврнуо и на кораке које је компанија предузела како би се зауставио континуирани вишегодишњи тренд крађа и оштећења наших далеководова и постројења: - ЈП ЕМС је ангажовало Факултет за Безбедност са идејом да

уради процену ризика за све наше објекте и инфраструктуру, са предлозима адекватних мера заштите. Студија је завршена и усвојена на стручном савету, па је ЈП ЕМС покренуло поступак замене постојећих ограда, инсталирања картичних система и замене постојећих привремених објеката које користе радници обезбеђења, како би побољшали безбедност свих наших објеката и услова рада самих радника обезбеђења. Урађен је нови безбедносни дизајн за све трафостанице које су у изградњи, са циљем да се унифицирају безбедносни стандарди што ће свакако утицати на бољу заштиту наших објеката у време када су они и даље мета напада криминалних група које се баве крађом и продајом секундарних сировина.

Такође, због стратешког значаја за

## ЕДУКАЦИЈА И СЕРТИФИКАЦИЈА

У склопу сарадње на Европском ТЕМПУС пројекту "Безбедност и здравље на раду - образовни програми и доживотно учење" одржана су три семинара обуке за диспечере који су обухватили 50 полазника и седам семинара обуке за руководиоце радова које је похађало више од 450 полазника. Запослени на пословима безбедности и здравља на раду су, као аутори или коаутори, представили 15 стручних радова на осам домаћих и две иностране научне конференције из области безбедности и здравља на раду, заштите од пожара и заштите животне средине. У процесу сертификације наше компаније, ова служба је увела више процедура и начина контроле и њихове имплементације са циљем да се подигне ниво свести и омогући боља контрола процеса рада.

сигурност снабдевања електричном енергијом, као и за поуздан рад електроенергетског система Републике Србије, ЈП ЕМС је у сарадњи са ЈП ЕПС покренуло иницијативу за допуну кривичног законика РС, у коме би забрањене казне за оштећења, нападе на објекте и далеководове, биле класификоване као засебна кривична дела са забрањеном казном затвора, - закључује Чорниј причу о многобројним корисним активностима и помацама оствареним у протеклих 12 месеци. •



# IMS за боље пословање

*Уз велики труд и ангажовање запослених и уз снажну подршку Пословодства, успостављени и документиовани процеси IMS, чиме је омогућено да стално унапређујемо наше пословне процесе и побољшавамо квалитет услуга, - каже Росић*

Запослени у Управљању квалитетом имали су у претходној години пуне руке посла, будући да је Пословодство ЈП IMS као један од најважнијих циљева у 2013. години поставило успостављање и сертификавање Интегрисаног система менаџмента квалитетом, заштитом животне средине и заштитом здравља и безбедношћу на раду (IMS), према захтевима међународних стандарда ISO 9001, ISO 14001 и OHSAS 18001, са жељом да документује и унапреди пословне процесе у Предузећу, - каже на почетку разговора Александар Росић, руководилац Управљања квалитетом.

- Током 2013. године ЈП EMC је, уз

**Унифицирају се процеси и умањују ризици по стабилности система и безбедности људи, а ниво пружених услуга постигаје стандардан и препознатљив**

велики труд и ангажовање запослених и уз снажну подршку Пословодства, успоставило и документовало процесе IMS. Тај систем представља алат који нам омогућава да стално унапређујемо наше пословне процесе и побољшавамо квалитет наших услуга, - наглашава он.



## СЕРТИФИКАЦИЈА

Како би се добила независна и непристрасна оцена и потврда успешности пројекта успостављања IMS и настојања Предузећа да стално побољшава и унапређује процесе и систем у целини, Пословодство ЈП EMC је одлучило да сертификuje IMS код реномираног, међународно признатог сертификационог тела.

- Почетком септембра сертификационо тело - SGS Београд, организовало је и спровело прву фаза сертификационе провере (тзв. предпровера). Сертификационо тело је закључило да је IMS у ЈП EMC јединствен, специфичан, врло добро постављен и уз одговарајућу припрему спреман за сертификацију, што значи да су се стекли услови да IMS у ЈП EMC до краја новембра ове године буде сертификован.

ЈП EMC тиме започиње циклусе надзорних и сертификационих провера којима се верификује његова усаглашеност са захтевима међународних стандарда и потврђује способност система да се стално побољшава, - каже Александар Росић.

На тај начин, ЈП EMC уводи процесни приступ, процену ризика и принципе превенције и сталног побољшавања у своје пословање. Пословне активности уређује у оквирима документованих процедура чиме се унифицирају процеси, умањују ризици по стабилност система и безбедност људи, а ниво пружених услуга постаје стандардан и препознатљив.

- Процесима се управља на основу дефинисаних индикатора перформанси, који су чврсто повезани са политиком и стратешким циљевима пословања, што цео систем чини још ефикаснијим, - додаје Росић.

IMS се примењује у свим организационим јединицама у ЈП EMC, на свим локацијама и „покрива“ све три енергетске делатности које Предузеће обавља.

- Да би се осигурало да се тако комплексним системом управља у складу са захтевима референтних стандарда, током 2013. године урађено је следеће: донета је јединствена политика Пословодства у областима управљања

квалитетом, заштитом животне средине и заштитом здравља и безбедности на раду; именовани су представници руководства у области управљања квалитетом и областима управљања заштитом животне средине и заштитом здравља и безбедности на раду; утврђени су процеси и установљен је модел процеса потребних за функционисање IMS; процеси у IMS су документовани са 110 процедура и 35 радних упутстава; одржан је низ обука руководилаца и запослених у предметним областима; оспособљен је тим од 30 интерних проверача који ће убудуће спроводити интерне провере усаглашености IMS, - набраја Александар Росић бројне вредне инструменте и процесе које је са сарадницима реализовао у претходних 12 месеци и додаје да је, са циљем ефективног управљања системом и његовог адекватног одржавања, успостављена група процеса „Одржавање и унапређење IMS“ који су у надлежности Управљања квалитетом и именованих представника руководства. •

# Протекли период из синдикалној уіла



*Једна фаза у живоју нашеј друштва, у којој су доминирале велике идеолошке и националне теме, њолако се завршава и Влада њочиње да се фокусира на њињања економској и технолошкој развоја*

али најбоља заштита запослених је ефикасан пословни систем, па је свака промена у том правцу добродошла. Зато је Скупштина Синдиката ЕМС једногласно дала подршку најављеним активностима Послодавца за подизање ефективности пословања и остварење визије још ефикаснијег Предузећа са новом организационом шемом и избалансираним бројем извршилаца у корист основне делатности.

Александра Наупарац, заменик генералног директора ЈП ЕМС, овлашћена је од Послодавца за континуирани бипартитни социјални дијалог са Синдикатом ЕМС и трипартитне преговоре са Оснивачем. У свом првом обраћању синдикалним активистима на XXII седници Извршног одбора Синдиката ЕМС, она је изразила задовољство и част што је постала члан нашег колектива и обећала је да ће ново Пословодство наставити и унапредити

и техничких карактеристика са највећим степеном личне заштите. Као експерт са вишегодишњим искуством у организационој трансформацији и редизајнирању процеса пословања, предложила је да Синдикат ЕМС активно учествује у утврђивању социјалних критеријума приликом утврђивања евентуалних вишкова запослених.

Успешно је решен проблем настао доношењем Закона о утврђивању максималне зараде у јавном сектору, који је крајем прошле године унео доста немира и незадовољства међу запосленима у јавним предузећима. У ситуацији када је због сталног раста цена, сваким даном стандард запослених све нижи, додатним смањивањем зарада запосленима у јавном сектору повећао би се број оних који својим зарадама не могу да покрију животне трошкове. Овакав, дириговани начин уређивања зарада, била би својеврсна уравниловка својствена неким прошлим временима, која обара просечну цену рада запослених у Републици Србији, демотивираше запослене и смањује њихову продуктивност. Социјално одговорна власт, која се залаже за социјалну правду, треба да штити достигнути ниво права радника и да ствара услове да се радници изборе за пристојне зараде и достојанствен живот, а не да суспендује одредбе важећих колективних уговора, противно ратификованим међународним конвенцијама МОР и Социјалној повељи Европске Уније. Синдикат ЕМС се прикључио протестним и штрајкачким активностима виших синдикалних централа, али и настојањима Послодавца да проблем реши институционално, односно подржао је образложен захтев генералног директора упућен Оснивачу за изузимање ЈП ЕМС из поменутог Закона. Влада Републике Србије је прихватила примедбе синдиката из

Актуелизују се „синдикалне теме“: запошљавање, стандард и квалитет живота, висина зарада, услови рада, социјална сигурност, ефикасна заштита радних, економских, социјалних и синдикалних права.

Континуитет социјалног дијалога, који је у претходном периоду донео доста доброг запосленима у ЈП ЕМС, настављен је и после кадровских промена код Послодавца. На чело новог тима младих и амбициозних менаџера који воде Јавно предузеће „Електро mreжа Србије“ постављени су Никола Петровић, генерални директор и Александра Наупарац, заменик генералног директора Јавног предузећа „Електро mreжа Србије“. Ново Пословодство од почетка мандата има активан однос према Синдикату ЕМС. Синдикат је првенствено социјални партнер који штити своје чланове и њихова права,

**Синдикат ЕМС наставља да даје подршку активностима Послодавца на остварењу визије савремено конципиране компаније која одговорно и ефикасно обавља функције оперативора преносној система и тржишта електричне енергије у Србији**

партнерски однос са Синдикатом ЕМС и учинити све да се одржи достигнути ниво стандарда запослених, са посвећивањем посебне пажње континуираној едукацији запослених и безбедности и здрављу на раду - набавци најквалитетније личне заштитне опреме најбољих здравствених, ергономских

јавног сектора и усвојила Закључак којим се утврђивање зарада запослених у јавном сектору не односи на запослене са најнижим примањима, а Пословодство ЈП ЕМС је успело да аргументује довољан број испуњених критеријума и мерила на основу којих је наше Предузеће изузето из одредаба Закона које одређују максималне зараде.

У условима економске кризе, ограничене и строго контролисане масе за зараде, пронађени су начини реализације већине синдикалних захтева: потписан је трипартитни Споразум о повећању вредности радног часа, запослени су партиципирани у расподели добити по финансијским извештајима за 2012. годину, подељене су „разлике“ за све запослене и стимулативни бонуси за истакнуте раднике, реализоване су нове позајмице и подељени пригодни новчани поклони деци поводом Нове године и колегицама поводом 8. Марта. Одмах по усвајању Програма пословања ЈП ЕМС за 2013. годину, прихваћен је и синдикални захтев да се реализују преостале обавезе из Колективног уговора за ЈП ЕМС, односно извршено је анексирање уговора о раду оних запослених који су имали ниже коефицијенте од минималних коефицијената договорених у табели Прилога КУ и извршено је усклађивање истих по члану 32. Колективног уговора за Јавно предузеће „Електро mreжа Србије“.

На трипартитним преговорима овлашћених представника Оснивача, Послодавца ЈП ЕМС и Синдиката ЕМС, договорен је Колективни уговор о изменама и допунама Колективног уговора за Јавно предузеће „Електро mreжа Србије“ којим је, поред омогућавања стимулативних отпремнина за запослене који имају услов за пензију, усглашен и нови Прилог Колективног уговору за Јавно предузеће „Електро mreжа Србије“ - групе послова (радних места) по сложености, са коефицијентима, према називима и описима послова из новог правилника о Систематизацији (консултант „HERMES Training & Research Centar“), са роком реализације до 30.06.2014. године.

После вишегодишњег залагања неколико генерација синдикалних активиста да се интервентни рад запослених у ЈП ЕМС системски, реално и правично награђује, коначно је 12. марта 2013. године Никола Петровић, генерални директор ЈП ЕМС, донео „Упутство за ангажовање

интервентних екипа са нормираним стандардима путовања“, којим се уређују права, обавезе, одговорности и поступци оперативног и другог особља ЈП ЕМС које учествује у припреми и извођењу интервентних послова на елементима преносног система ради отклањања последица догађаја у раду преносног система. Упутство одређује начин ангажовања интервентних екипа ван радног времена са стандардима путовања, према члановима 11. и 39. Колективног уговора за Јавно предузеће „Електро mreжа Србије“, када запослени долази на позив овлашћеног лица, ван редовног радног времена и ради на отклањању кварова на опреми и уређајима који су у функцији обављања основне делатности предузећа,

у вези са радом и ублажили одређена стања њихових социјалних потреба.

Домаћинско управљање и одлични пословни резултати, остварени у континуитету дужи низ година, као и наставак партнерског односа између овлашћених представника послодавца и синдиката, омогућили су одржавање зарада на подношљивом нивоу, редовност исплата и бонусе који су зарађени ванредним напрезањима запослених. Наше Предузеће је једно од ретких које, поред отежаних привредних услова и кризе, постиже позитиван салдо у укупном пословању. Уз још веће залагање свих запослених, успешнији, стручнији и професионалнији рад и одговорнији однос према раду, Синдикат очекује да се



## *Ново Пословодство од њочейка мандаџа има активан однос према Синдикаљу ЕМС*

од посебног значаја за одржавање погонске спремности преносног система, уз адекватну новчану награду (за све време ангажовања зарада запосленог се увећава за 100 посто).

Већина спорних питања између социјалних партнера решавана је у континуираном социјалном дијалогу. Праћење и анализа актуелних догађаја и благовремена реакција Синдиката на неправилности и пропусте у актима Оснивача и Послодавца према запосленима, уз исказану јаку вољу, храброст и стручни капацитет синдикалних активиста да креирају и реализују савремене, примерене и реалне синдикалне програме и пројекте, помогли су у решавању већине проблема чланства

и у наредном периоду тај тренд настави, што ће бити посебно тешко, имајући у виду економску кризу, најављене мере штедње и рационализације, реструктурирања и корпоративизације Предузећа.

Синдикат ЕМС наставља да даје принципијелну подршку активностима Послодавца на остварењу визије савремено конципиране компаније која одговорно и ефикасно обавља функције оператора преносног система и тржишта електричне енергије у Србији, као делатности од општег интереса, унапређујући своје пословање у циљу достизања највиших стандарда, уз примену принципа одрживог развоја и високе друштвене одговорности, уз модернизацију организације, побољшања ефикасности и веће реализације плана, убрзани и транспарентни завршетак управљачке и економско - финансијске реорганизације и уз очување и подизање радног и животног стандарда запослених. •



*У надлежности ЈП ЕМС укупно  
је 41 висконапонско постројење,  
са укупно 79 енергетских  
трансформатора*



# „Изградња“ поуздан ослонац Оснивачу



*Зависно Привредно друштво у прошлој години изградња је завршила у дванаест месеци и словало уз добит.*

*- Директор Радиша Костић истиче да је стручно усавршавање запослених један од приоритета Друштва.*

*- Велика важња безбедности и заштити на раду и заштити живојне средине*

Укратком осврту на протеклу годину у раду ПД „Електроисток Изградња“ Радиша Костић, директор тог зависног Друштва верује да тај период недвосмислено показује слику добро утврђене и додатно унапређене пословне политике нашег Привредног друштва.

- Пословни резултати на крају протекле 2012. године, уз остварену добит и остале показатеље пословања, додатно учвршћују нашу позицију зависног Привредног друштва као најсигурнијег ослонаца свом Оснивачу за послове изградње, реконструкција, адаптација, санација и, посебно, у отклањању хаварија у преносној мрежи Србије.

## РАД ЗА ТРЕЋА ЛИЦА

Електроисток Изградња је уговарала послове и за трећа лица па је радила не само у Србији, већ и у региону, истиче Радиша Костић и посебно наводи:

- ТС 110/35kV Бар, Црна Гора, завршена реконструкција 110 kV поља,
- Термоелектрана Колубара, завршена реконструкција 110 kV постројења,
- Победа на међународном тендеру у Бугарској, Реконструкција и одржавање ТС 400/220/110 kV Пловдив, реконструкција 220 kV постројења, у конзорцијуму са компанијом „Електролукс Табаков & Синове“, Пловдив, Бугарска.

Приоритетно се трудимо да урадимо послове из годишњег плана инвестиција и одржавања ЕМС-а, који спадају у најсложеније извођачке радове те врсте, и перманентно настојимо да испунимо све стандарде, прописе и

услове у процесу пружања услуга и извођења радова, - истиче Костић, и додаје да је стручно усавршавање запослених један од приоритета у ПД Електроисток Изградња:

- Уједно, уз рад истражујемо,

развијамо и усавршавамо квалитет услуга. Подизањем нивоа техничке и опште опремљености Друштва и обезбеђивањем стручног оспособљавања и усавршавања запослених, наше Друштво се у години иза нас додатно афирмисало и ојачало своју позицију на тржишту услуга које пружа. Посебно истичемо доследно поштовање закона, стандарда, прописа и етичких кодекса у реализацији уговорених послова.

Додатним оспособљавањем Друштва за послове изградње далеководна и грађевинских радова на трафостаницама и далеководима,

*Пословни резултати учвршћују нашу позицију ослонца свом Оснивачу за послове изградње, реконструкција, адаптација, санација и, посебно, у ошклањању хаварија у преносној мрежи Србије*

Друштво је, уз усавршавање постојећих, додатно запослило нове раднике. Набављене су нове вучно-кочионе машине, нови алати и отпочели смо са производњом челично-решеткасте конструкције далеководна на новој CNC машини, што нас уз одраније освојену производњу конструкција за трафостанице сврстава у ред компанија са заокруженом опремљеношћу за потпуни инжењеринг и градњу трафостаница и далеководна 400/x kV, 220/x kV и 110/x kV.

У том период остварен је значајан прогрес на уговореним пословима као и уговарање и извођење радова на новим објектима, али и санација хаварија и предхаваријских стања на далеководима.

Осим послова за ЕМС, Електроисток Изградња успешно наступа и у региону и за трећа лица у земљи, водећи рачуна о односу послова за оснивача и трећа лица.

Имајући у виду тренутну ситуацију у погледу упослености и прогресу уговорених радова, може се са сигурношћу очекивати још једна успешна година за Електроисток Изградњу.

За директора Костића веома су битни безбедност и заштита на раду и заштита животне средине: - Остваривање добити Друштва није

## РАДОВИ НА НОВИМ ОБЈЕКТИМА

Међу великим бројем радова на новим објектима и санација хаварија и предхаваријских стања, директор Костић издваја најзначајније:

- ТС 220/110 kV Београд 3, велики прогрес на реконструкцији (сабирнице-двоструки систем 220 kV, два распона; реконструкција четири 220 kV поља; сабирнице- двоструки систем 110 kV, четири распона; реконструисано седам поља 110 kV; завршена припрема инфраструктуре за оптичке комуникације),
- ТС 400/110 kV Београд 20, изградња нове ТС (подигнута сва опрема у 110 kV и 400 kV постројењу),
- ТС 400/220 kV Обреновац, адаптација (завршена реконструкција комплетног 400 kV и 220 kV постројења)
- ТС 220/110/35 kV Београд 5, реконструкција ТС,
- ТС 400/110 kV Врање 4, изградња нове ТС (отпочело се са електромонтажним

радовима),

- ДВ 110 kV 104-3 Београд 5 - Београд 9, уградња фазних проводника на другом систему,
- ДВ 110 kV Стара Пазова – Инђија, увођење у ТС Инђија 2, изграђен нови двосистемски вод,
- ДВ 110 kV Београд 3 - Београд 20, ДВ 110 kV Београд 19 - Београд 20, завршени сви радови прве фазе на расплету 110 kV далековода код ТС Београд 20,
- Расплет 110 kV далековода код ФАС-а, завршене свеске III и IV, у току су радови на свескама I и II,
- ДВ 110 kV бр. 106 деоница Д, извршена санација темеља и челичне конструкције стубова,
- ДВ 220 kV бр. 205/2 Крушевац – Подујево, уграђено ОПГВ уже,
- ДВ 110 kV Врање 1 – ЕВП Ристовац улаз/излаз ТС Врање 2, уграђено ОПГВ уже,



## САНАЦИЈА ХАВАРИЈА

Осим радова на одржавању 12 далеководна, Електроисток Изградња је санирало хаварије и предхаваријска стања на осам далеководна, а издвајају:

- ДВ 220kV бр.253/1 Београд 8 – ХИП,
- ДВ 110kV бр.142/3 Зрењанин 2 – Нови Бечеј

потисло у други план нашу бригу о безбедности и заштити здравља наших запослених као ни бригу о заштити животне средине. Зато је наше Друштво успешно прошло проверу, добило сертификат и увело у примену интегрисан систем менаџмента, QMS, EMS и OHSAS, - закључује Костић. •

# Победнички спој искуства и младости



*Константан раси  
обима њослова.  
– Стручњаци из  
Пројектног бироа  
њознаји су и ван  
јраница наше  
земље. – Значајан  
њораси њрофија  
у односу на  
њрејходни њериод*

Дипломирани економиста Зоран Чокаш од средине марта је на челу зависног привредног друштва Електроисток Пројектни биро, регистровано за пружање услуга за потребе Оснивача, ЈП ЕМС, на пословима пројектовања и изградње електропреносних објеката, далековода и трафостаница. Привредно друштво из године у годину повећава обим услуга, а директор Чокаш за специјално издање листа ЕМС говори о променама и позитивним показатељима пословања у претходном периоду:

- Доласком на чело реномираног привредног друштва, користећи искуство рада са експертима из различитих области, засновао сам

концепт рада и опхођења на правичном односу према свим кадровима Бироа. Имајући на уму да су стручни кадрови, са својим знањем и искуством, највреднији део Електроисток Пројектног бироа, пресудно је било очување колектива у целини. Залажем се за атмосферу колективног духа, пренос знања и искустава искуснијих инжењера млађим колегама, као и за развијање индивидуалних компетенција сваког запосленог.

Директор Чокаш нас упознаје и са организацијом и структуром Привредног друштва: - Електроисток Пројектни Биро има Сектор за пројектовање трансформаторских станица, који се бави пројектовањем и реконструкцијом трафо станица, уградњом високонапонске опреме, заменама заштите, припремом објеката за даљинско управљање, израдом тендерске документације, затим Сектор за пројектовање далековода са Одељењем за пројектовање далековода и Геодетским одељењем, као и Сектор за пројектовање грађевинских објеката, који се бави се пројектовањем стубова далековода, портала, носача високонапонских апарата, израдом пројеката неједнаких ногу стубова, пројектовањем када трансформатора, санацијом стубова, објеката,

## CIGRE

- Велики број наших запослених су чланови националних комитета CIGRE у области далековода и трансформаторских станица. Пројектни биро је и колективни члан међународног комитета CIGRE, а његова два запослена су чланови међународних радних група у оквиру комитета Б2 и Б3, - каже Чокаш



израдом тендерске документације, пројектовањем трафостаница и свим осталим грађевинским и архитектонским пословима. ЕМС у сваком тренутку може да се ослони на комплетну техничку подршку, што је од посебног значаја погонима преноса, Центру за инвестиције и Сектору Техника. Бироу сарадња са експертима из ЕМС-а представља задовољство.

Обим послова се повећава из дана у дан и прати реализацију планова Оснивача на текућем одржавању објеката преносне мреже, на реконструкцијама и ревитализацији трансформаторских станица и далековада највишег напона, као и на градњи нових објеката. Зоран Чокаш набраја истиче да су стручност и вишедеценијско искуство у пројектовању далековада и трансформаторских станица највишег нивоа препознати и ван граница наше земље:

- Пројектни биро је пожељан партнер и

**Пројектни биро је пожељан партнер и највећим страним фирмама које раде на нашим просторима**

#### ЛИДЕР У РЕГИОНУ

Годишње „Електроисток–Пројектни биро“ изради и испоручи преко 800 свесака пројектне документације што га чини једним од лидера и најбитнијих пројектних бироа у области електроенергетике на нашим просторима.

на нашим просторима. Сарађивали смо са бројним домаћим предузећима, као што су Електровојводина, ЕДБ, Центар Крагујевац, Југоисток Ниш, Енергомонтажа, Енергопројект и ЈП Колубара, а од иностраних партнера ту су Електропренос и ЕЛНОС из Бањалуке, Halcrow из Велике Британије, Siemens... У наредном периоду очекујемо да се, осим испуњавања захтева Оснивача, још више докажемо у иностранству. Уз то, прошле године је уведен систем менаџмента квалитета ИСО 9001:2008 који се успешно примењује.

- Мој лични допринос огледа се у томе да свакодневно буду обезбеђени адекватни инфраструктурални, као и материјални услови за рад и егзистенцију реномираног привредног друштва, - каже директор Зоран Чокаш. - Уколико је судити о резултатима

#### ЗНАЧАЈНИ ПОСЛОВИ ПД ЕЛЕКТРОИСТОК - ПРОЈЕКТНИ БИРО

- ТС 400/220 kV Обреновац – главни пројекат уградње трансформатора ТЗ
- Реконструкција РП 400kV Ђердап 1 – идејно решење
- ТС 400/220 kV Обреновац – главни и извођачки пројекат замене ВН опреме
- Адаптација РП 400 kV Дрмно – замена прекидача и растављача 400 kV
- Реконструкција и доградња ТС 220/110 kV Краљево 3 у ТС 400/220/110 kV Краљево 3 – Идејни пројекат са Студијом оправданости
- ТС 400/220/110 kV Лесковац 2 – уградња трансформатора Т1 и замена прекидача 110 kV – главни и извођачки пројекат
- Реконструкција ТС 220/110/35kV Београд 5 – главни и извођачки пројекти према допуни пројектног задатка
- Реконструкција ТС 220/110 kV Смедерево 3 у ТС 400/220/110 kV Смедерево 3 – главни пројекат
- Реконструкција ТС 220/110/35 kV Крушевац 1 – главни пројекат
- Адаптација ТС 110/35 kV Београд 4 – замена трансформатора Т2 – главни и извођачки пројекат
- Изградња ТС 220/110 kV Бистрица са приступним путем – главни пројекат
- Легализација Националног Диспечарског Центра у улици Војводе Степе 412
- Урбанистички пројекат Београда 20
- Магацин инвестиционе опреме на ТС Београд 3
- Пословна зграда ЕМС и радионица при ТС Београд 20 – идејни пројекат
- Три типска цевна стуба за ДВ 2x110kV Београд 1- Београд 20
- Три типска цевна стуба за ДВ 2x35 kV ( примењено на ДВ Врање 1-Врање4)
- Три типска цевна стуба за ДВ 2x110

kV СМАЊЕНИХ ДИМЕНЗИЈА за градска подручја (примењено ДВ ФАС –Крагујевац)

•Три типска цевна стуба за ДВ 2x400kV за правац ДВ Панчево 2-граница са Румунијом

•ДВ 400 kV бр.451 ТС Београд 8 - ТС Панчево 2, увођење у Београд 20

•Расплет ДВ 400 kV кодТС 400/110 kV Врање 4

•Увођење ДВ 400 kVбр. 444 НовиСад 3 – Суботица 3 у ТС Србобран

•ДВ 2x400kV Панчево 2 - граница Румуније

•Расплет ДВ 110 kV и 220 kV под 110 kVза ТС Србобран

•ДВ 2x110 kV ТС Београд 1 - ТС Београд 20, леви вод

•ДВ 2x110 kV ТС Београд 1 - ТС Београд 20, десни вод

•ДВ 2x2x110 kV Крагујевац 2 – ФАС и Крагујевац 1 – Крагујевац 8 - ФАС, са расплетима испред ТС Крагујевац 1 и ТС Крагујевац 8

•ДВ 110 kV бр.1225 ТС Богатић – ТС Мачванска Митровица

•ДВ 110 kV бр. 1226 ТС Мачванска Митровица – ТС Сремска Митровица 2

•ДВ 110 kV број 128/3 Мајданпек 3 - Петровац, реконструкција

•ДВ 110 kV број 148/2 Бор 2 - Зајечар 2, адаптација

•ДВ 110 kV бр.142/1 Србобран-Бечеј, реконструкција

•ДВ 110 kV бр.142/1 Србобран-Бечеј, реконструкција

•Прикључење ДВ 110 kV број 1127 на ТС Рибница

•OPGW На више од 4000 км далековада 400 kV, 220 kV и 110 kV

уместо постојећег заштитног ужета пројектована је уградња OPGW ужета

пројектована је уградња OPGW ужета

кроз финансијске показатеље, који се детерминишу кроз целокупну рационализацију и оптимизацију свих процеса, могло би се рећи да су мере спроведене у Бироу веома успешне. Упркос многобројним објективним тешкоћама, профит друштва има значајан пораст у односу на претходни период, што је мени као дипломираном економисти транспарентно видљиво. Оно што није могуће исказати кроз финансијске показатеље је целокупна подршка колектива Бироа чији рад и

свакодневно залагање могу служити за пример.

- Жеља ми је да Електроисток Пројектни биро у будућности буде један од примера у „Пројекту националног очувања квалитетног инжењерског кадра“ који ће омогућити генерацијама будућих стасалих инжењера да ради и живи у нашој земљи, као и да се константно професионално развија, - закључује Чокаш. •

# Помоћ најугроженијим деловима сѐановништва

Јавно предузеће Електромрежа Србије, као друштвено одговорно Предузеће, себе види као део заједнице, а помоћ најугроженијим деловима друштва схвата као обавезу.

Компанија је зато и донела одлуку да сеу Плану пословања за 2013. годину увећају средства планирана за донаторства и хуманитарне активности. Помоћ се додељује, пре свега, породицама без основних услова за живот.

ЈП ЕМС је зато, подстакнуто потресном причом о породици Драмићанин која је са шесторо деце живела у колиби на Голији, подигло тој породици нову породичну кућу. Генерални директор Никола Петровић уручио је кључеве породици Драмићанин средином марта. Он је том приликом поручио: – ЈП Електромрежа Србије настоји да у оквиру својих могућности помогне свим социјално угроженим групама у земљи и изађе у сусрет деци којој је помоћ потребна. Препознајемо значај и неопходност друштвено одговорног понашања. Ако вратимо осмех деци, знамо да смо на добром путу.

То је била само једна од многобројних ЕМС-ових донација у протеклих годину дана. Предузеће је давало средства болесној деци за неопходно лечење, помагана су и удружења особа са инвалидитетом, а Центру за социјални рад у Ивањици је обезбеђено теренско возило за помоћ угроженима. Осим тога, донације су даване и талентованој деци, спортским организацијама, научним и образовним установама. Спонзорисан је пројекат „Научна револуција“ Факултета техничких наука у Новом Саду, али и фестивал ЕХИТ у том граду. Средства су одвојена и за изградњу споменика Николи Тесли испред лабораторије у близини Њујорка, као и за изградњу дечјег парка у Гроцкој. •



Генерални директор ЈП ЕМС уручује кључеве



Деца одушевљена новом кућом

## ПОМОЋ ДЕЦИ ИЗ СВРАТИШТА

Пословодство је Дан Предузећа, 28. јун, прославило са запосленима на ТС Валач на северу Косова и Метохије. Свечано обележавање Дана Предузећа уприличено је почетком јула у хотелу Метропол, када је ЈП ЕМС још једном показао своју приврженост хуманитарним активностима и помагању друштвеној заједници. Том приликом је сума предвиђена за поклоне гостима прославе уплаћена Свратишту за децу улице, и на тај начин су се све званице прикључиле тој хуманитарној акцији.

– Хвала вам што сте допринели да деци из Свратишта донесемо трачак светла, – поручили су ЕМС-овци присутнима.





